

STUDIJSKA
KNJIŽNICA
V CELJ

Celje - skladišče

D-Per

539/1970

1119700444,4

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

Številka 4
Leta VI.
sept. 1970

SREČNO

GLASILO ZASAVSKIH PREMOGOVIKOV - TRBOVLJE

Problematika premogovništva v SRS

Polemične razprave o problemih premogovništva trajajo v Sloveniji že dalje časa. V bistvu gre pri tem za uveljavitev mesta premogovništva v slovenskem gospodarstvu in energetiki.

Modernizacija slovenske industrije je v perspektivi osnovana v glavnem na drugih virih energije (plin, nafta), ki pomenijo v tehnološkem procesu posameznih panog industrije prav gotovo napredek in v nekaterih primerih tudi nujnost uvedbe, ki je pogojena s storilnostjo in kvaliteto izdelkov proizvodnje. V mnogih primerih pa gre pri opuščanju uporabe premoga za uporabo dražjega vira energije izključno za ogrevanje ali proizvodnjo pare. Takšna usmeritev seveda ni osnovana na zakonih ekonomike, temveč na osnovi zelo nizkega procenta stroškov za energijo v lastni ceni proizvoda, pri čemer tudi podražitev v takšni postavki ne pomeni kakršnokoli zmanjšanje akumulativnosti proizvodnje.

V široki potrošnji so premogovniki, proizvajalci gospodinjne opreme in trgovina precej opravili z uvajanjem trajnožarnih peči. Dejstvo je, da je strošek za kurjenje s premogom v trajnožarni peči bistveno nižji od uporabe oljne peči. Obe peči imata približno enak izkoristek toplote, vendar je cena za kalorijo v premogu bistveno nižja od cene za kalorijo v kurilnem olju. Res je sicer, da je pri trajnožarni peči treba odstranjevati pepel in peč čistiti, kar pa še vedno ne predstavlja pomembnejše pomanjkljivosti proti bistveno večji ceni kurilnega olja. Zato se uporaba trajnožarnih peči še vedno zelo širi in verjetno bo možno z njimi obdržati široko potrošnjo navezavo na uporabo premoga. Možno pa je računati celo na povečanje uporabe premoga v tej vrsti potrošnje.

Tretja in po količini največja uporaba je v proizvodnji električne energije in deloma v proizvodnji tople vode za ogrevanje. V Sloveniji bo za te namene v letu 1972 uporabljen cca 58%, dočim sedaj uporabljajo cca 40% celotne proizvodnje premoga. Tudi tu zaznamujemo v

zadnjem času različne dileme v nadaljni usmeritvi porabe premoga za proizvodnjo električne energije. Vsi smo priča polemikam v dnevnem časopisju v zvezi z usmeritvijo v gradnjo nuklearne elektrarne oziroma dileme, kako nadoknaditi primanjkljaj med porabo in proizvodnjo električne energije, ki bo nastal v letu 1974 oziroma 1975. Pri reševanju tega vprašanja prihaja v poštev izgradnja termoelektrarn in hidroelektrarn, oziroma možnost uvoza električne energije iz drugih republik, nikakor pa ne izgradnja nuklearne elektrarne. Z ozirom na potrebni čas izgradnje in uvajanje proizvodnje ta ne more nadoknaditi že omenjenega primanjkljaja, v letih 1974 oziroma 1975. Seveda pa nastaja vprašanje ali je pod sedanjimi pogoji, cena za kcal, takšen plasman premoga za premogovnike v nadaljnjem obdobju sploh še zanimiv in ekonomsko upravičen.

Iz teh odnosov sledijo na eni strani prizadevanja premogovnikov, da bi ohranili svoje pozicije v vseh treh področjih plasmata, na drugi

strani pa prizadevanja proizvajalcev ostalih virov energije (plin, nafta), da razširijo uporabo teh virov energije. Pri tem je seveda jasno, da bo udeležba premoga kot vira energije v procentualnem odnosu vedno manjša, toda istočasno ob vedno večji porabi vseh vrst energetskih virov. Zato je tudi predvideno v perspektivnem razvoju proizvodnje premoga, da naj bi ta ostala na približno enaki višini kot danes. Torej načeloma ni zadržkov za nadaljnjo proizvodnjo, pa tudi za programiranje nadaljnjega razvoja proizvodnje premoga. Vendar ob vsem tem ugotavljamo, da se sistemsko vendarle ne rešujejo problemi premogovništva na ustrezen in učinkovit način. Res je sicer, da obstajajo problemi v različnih panogah slovenske industrije. Toda v tej panogi industrije je udeležba živega dela izredno visoka. Že v preteklosti je negotovost perspektive in sedanje zaostajanje v modernizaciji tehnologije proizvodnega procesa pripomoglo, da kljub pomembnemu dvigovanju storilnosti pri de-

Podpredsednik republiške skupščine SRS tov. Marjan Orožen je spregovoril na proslavi dneva rudarjev, dne 2. 7. 1970 v Hrastniku

Foto: Milan Cerinšek

lu nastopa zaostajanje v osebnih dohodkih zaposlenih, odliv delovne sile in vprašanje možnosti nadomestitve strojev v procesu proizvodnje, kar je po drugi strani povezano s finančnimi sredstvi, ki jih premogovniki sami nimajo zadosti. Nemogoče je tudi pričakovati, da bi bila ta panoga industrije ob svoji zelo nizki akumulativnosti sposobna prenesti boj, ki ga narekujejo tržne zakonitosti.

V prvi vrsti je torej v našem gospodarskem sistemu potrebno reči, za kakšno ceno smo pripravljene še kupovati premog kot vir energije. To je v sedanjem položaju ne-

nehnega naraščanja tako proizvodnih kot življenjskih stroškov nujno potrebno, če hočemo ohraniti takšne razmere v proizvodnji premoga, ki naj zagotovijo razvoj. Brez planiranja razvoja je namreč vsako podjetje obsojeno na stagnacijo oziroma propad.

V gospodarskem sistemu je nujno potrebno zagotoviti sredstva za nadaljnji razvoj modernizacije proizvodnje premoga, če hočemo ugotoviti, da brez proizvodnje premoga slovensko gospodarstvo ne bo moglo obstajati. Istočasno je potrebno tudi v samem sistemu zagotoviti zakonske ukrepe, ki naj tej panogi

industrije dajejo možnost določenih največjih ugodnosti, pri čemer bi morali upoštevati prakso nekaterih drugih zelo razvitih držav.

Na noben način ni za premogovništvo s slabim finančnim potencialom sprejemljiva popolna liberalizacija v okviru tržnega gospodarstva, če niso pri tem rešena določena gospodarska vprašanja, katera smo zgoraj navedli. Res je sicer, da mnoge stvari že vsa leta ponavljamo, vendar pa je tudi res, da stanje v slovenskem premogovništvu še nikoli ni bilo tako kritično kot je danes.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

IZVLEČEK IZ POSLOVNEGA POROČILA ZA PRVO POLLETJE 1970

Značilno za I. polletje je to, da se je fluktuacija zaposlenih v primerjavi z lanskim letom precej povečala. Na novo je bilo sprejetih 304, podjetje pa je zapustilo 365 delavcev tako, da je skupno število vseh zaposlenih nižje za 61 oseb (začetkom leta 4723, koncem junija 4662). Znižanje zaposlenih beležimo predvsem v osnovni dejavnosti:

	1. 1. 1970	30. 6. 1970	razlika
jama	2.570	2.459	-111
zunaj	1.510	1.502	-8
skupaj	4.080	3.961	-119

rudnik	planirano	doseženo	razlika
Hrastnik — ton	321.000	332.340	+ 11.340
Trbovlje — ton	292.000	306.550	+ 14.550
Zagorje — ton	284.000	253.310	- 30.690
R Š C — ton	22.000	18.900	- 3.100
Skupaj — ton	919.000	911.100	- 7.900

V primerjavi s proizvodnjo premoga v I. polletju 1969 pa je letošnja proizvodnja nižja za več kot 40.000 ton. Res pa je tudi, da je na nižjo proizvodnjo vplivala uvedba 42-urnega delovnega tedna v začetku aprila, saj se je število delovnih dni znižalo na 145 (lani v I. polletju 152 2/3 na rudnikih Hrastnik in Trbovlje oziroma 156 1/3 na rudniku Zagorje).

Nižje doseganje proizvodnje je povzročilo tudi to, da ne moremo dobavljati našim odjemalcem pogodbenih količin premoga in izkazujemo v tem pogledu precejšnje zaostanke. Velja omeniti, da vlada v tem letu na tržišču premoga veliko pomanjkanje, tako da bo tudi pri rednem doseganju proizvodnih načrtov težko zadostiti vsem potrebam in željam kupcev.

Uspeh pa beležimo pri produktivnosti dela, saj so vse storitve na

V drugih dejavnostih, predvsem pri obratu za specialna rudarska dela, se je stalež zaposlenih povečal od 643 na 701, torej za 58 oseb.

To znižanje in veliko število izostalih (povprečno 17,9 %, lani 16,4 %) je negativno vplivalo na izpolnjevanje proizvodnih in finančnih načrtov. Podjetje kot celota proizvodnega načrta za I. polletje ni doseglo:

vseh rudnikov višje, kar je razvidno iz naslednje primerjave:

	ton/delavnik		indeks
	1969	1970	
jamska	2,93	3,20	111,3
obratna	2,42	2,73	112,8
rudniška	2,04	2,29	112,3

Rudniki so znižali tudi porabo specifičnih vrst materiala, razen električne energije, ki je nekoliko višja:

	1969	1970	indeks
jamski les			
m ³ /1000 t	14	10	71,4
krajniki m/t	0,92	0,73	79,3
razstrel. gr/t	166	160	96,4
električni tok kWh/t	22,56	23,27	103,1

Precej težav smo imeli z nabovo jamskega lesa. Posebno kritično je bilo v zimskih mesecih. Isto velja za preskrbo s proizvodi črne metalurgije.

Lastna cena za enoto proizvoda znaša 79,44 din/ton in je za 5,79 din višja od one v I. polletju 1969. Na drugi strani pa je povprečna prodajna cena višja za 5,81 ton tako, da smo povišane proizvodne stroške na vseh treh rudnikih izenačili z višjo prodajno ceno. Rudnika Hrastnik in Trbovlje sta proizvodne stroške krila iz izkupička za prodan premog, dočim izkazuje rudnik Zagorje višjo lastno ceno od prodajne; primerjava v din/ton:

rudnik	prodajna cena	lastna cena	razlika
Hrastnik	86,06	80,63	+5,43
Trbovlje	63,59	60,55	+3,04
Zagorje	94,15	100,75	-6,60
Z P T	80,66	79,44	+1,22

V končanem rezultatu je zaključila osnovna dejavnost poslovanje v I. polletju 1970 pozitivno. V pogledu delitve ostanka dohodka na osebne dohodke in sklade, pa finančnega načrta nismo izpolnili.

V obravnavanem obračunskem razdobju smo se borili z velikimi težavami zaradi (ne) likvidnosti podjetja. Terjatve do kupcev premoga so sicer znižane, vendar pa ne zaradi boljšega plačevanja računov, temveč v prvi vrsti zaradi izredno nizke proizvodnje (in seveda tudi prodaje) v zadnjih mesecih. Na znižanje terjatvev je vplivala tudi multilateralna kompenzacija preko zagrebške gospodarske banke, ki je na eni strani znižala naše terjatve do kupcev premoga, na drugi pa povečala naše dobroimetje pri dobaviteljnih materiala.

Velik vpliv na poslabšano likvidnost pa ima zaključevanje investicijskih del po sanacijskem programu in pričetek nekaterih del ter nabav opreme po investicijskem programu razvoja. V ta namen smo morali uporabiti denarna sredstva amortizacije, ki smo jih dotlej u-

porabljali kot redna obratna sredstva. O tem problemu je bilo že govora v prejšnjih sestavkih glasila Srečno in ga ne bi ponavljali.

Po programu uporabe amortizacije smo porabili v I. polletju le 46,5 % predvidenih letnih izdatkov (od načrtovalnih 17.622,4 tisoč din porabljeno 8.202,1 tisoč din). Vendar se te številke nanašajo na že kontirane stroške na ustrezne investicijske postavke, ne vsebujejo pa razne plačane avanse (predjume) dobaviteljem opreme in izvajalcem investicijskih del, ter na opremo in investicijski material, ki se nahaja še na zalogi, vendar pa so dobave že plačane. Vseh teh neizkazanih izdatkov iz amortizacije

je za približno 3,5 milijonov din. Dejasko smo porabili v I. polletju za 1,7 milijonov din amortizacije več, kot smo pa jo v tem času dosegli.

Druge proizvodne dejavnosti so zaključile I. polletje uspešno, kar velja predvsem za obrat za specialna rudarska dela. Pri tem obratu so bila v juliju t.l. obračunana dela na gradbišču Bor, zato rezultat tega gradbišča v I. polletju ni zajet, temveč ga bomo upoštevali v juliju; na delitev dohodka je vplival ugodno.

V odstotkih izraženo, so dosegli proizvodne dejavnosti finančni načrt I. polletja takole:

	osnovna dejavnost	OSRD	GRAMAT	Avtopark	ZPT
celotni dohodek	105,1	89,0	79,6	97,5	102,4
materialni stroški	111,1	88,4	77,6	94,9	106,9
dohodek	101,6	89,2	82,2	106,7	99,7
obveznosti iz dohodka	115,3	63,7	131,8	158,6	107,6
dohodek za razdelitev	100,1	93,4	77,9	98,7	98,9
brutto OD	103,1	92,0	84,7	103,1	101,7
stanovanjski prispevek	106,1	88,7	78,3	100,0	103,7
brutto skladi	41,0	104,2	63,6	48,5	57,3

Načrta razdelitve dohodka, razen pri obratu za specialna rudarska dela, nismo dosegli in ker je velika večina vseh vrednosti vključena v osnovno dejavnost, podjetje

kot celota pri doseganju ostanka dohodka za sklade zaostaja. Izpolnitev oziroma doseganje finančnega načrta delitve dohodka je naslednje (v %):

	osnovna dejavnost		OSRD		GRAMAT		Avtopark		ZPT	
	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.	plan.	dos.
brutto OD	91,7	94,4	83,9	82,6	66,0	71,7	88,6	92,5	90,2	92,8
stanov. prisp.	3,3	3,5	3,4	3,2	2,6	2,7	3,5	3,6	3,3	3,5
brutto skladi	5,0	2,1	12,7	14,2	31,4	25,6	7,9	3,9	6,5	3,7

Ostale dejavnosti, za katere ugotavljamo rezultate poslovanja, so: rudarski šolski center, menze in počitniški domovi, so z dohodki pokrili izdatke. Zaenkrat pa to ne velja za počitniške domove, kjer pa prave sezone v I. polletju še ni bilo.

Podjetje je z vsemi dejavnostmi doseglo v I. polletju 1970 naslednjo delitev celotnega dohodka in dohodka (v 000 din):

celotni dohodek	106.830,3
materialni stroški	43.557,7
dohodek	63.272,6
obveznosti iz dohodka	6.817,6
dohodek za razdelitev	56.455,0
brutto OD	52.487,4
stanovanjski prispevek	1.970,8
brutto skladi	1.996,8

delitev dohodka v %:	
brutto OD	93,0
stanovanjski prispevek	3,5
brutto skladi	3,5

Sredstva skladov upravljamo v namene, za katera so po statutu namenjena in to na temelju sklepov samoupravnih organov. Rezervni sklad in sklad skupne porabe imamo delno izposojen za obratna sredstva. To začasno notranje posojilo bomo morali do konca leta skladom vrniti.

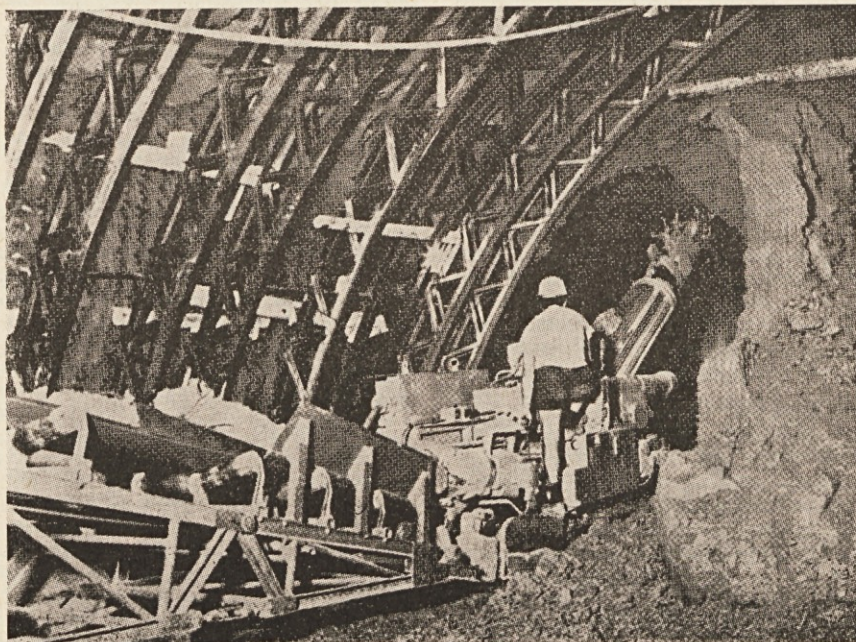
Realnejša primerjava mesečnih osebnih dohodkov je s I. polletjem 1969 nekoliko otežkočena glede na prehod na 42-urni delovni teden. Za dejansko opravljene delavnike izračunano na koledarske delovne dni, so znašali netto mesečni osebni dohodki brez nadomestil za državne praznike in letne dopuste, vendar z upoštevanjem dodatkov za nadurno, nedeljsko in nočno delo:

Odšla je!

Z možem sta se nekaj skregala, pa je žena rekla, da gre stran od njega. Mož jo je pogovarjal in prigoval, celo vrata je zaklenil. Vendar ženska mora narediti svoje. Ker ni mogla skozi vrata, je zlezla skozi okno in odšla domov k mami. Toda glej, moža ni bilo ponjo, da bi jo odpeljal nazaj k sebi. Minil je dan, dva, teden, mesec, moža od nikoder. Zato je poslal oče pošto po moža, naj pride ponjo.

»To pa ne, je dejal mož«, nismo jo nagnal. Kar sama naj pride nazaj po isti poti, kot je odšla, pa bo vse v redu«. In kaj je hotela žena?

Ponižno je prišla nazaj. Ker so bila vhodna vrata zaklenjena, je na veliko veselje sosedov spet zlezla skozi okno v kuhinjo. Od doma in moža pa ni šla nikdar več.

Stroj za napredovanje prog F 6-A v svoji funkciji

delovna enota	I. polletje 1970	I. polletje 1969	indeks 1969=100
Hrastnik	1.327,63	1.198,61	110,8
Trbovlje	1.347,23	1.209,76	111,4
Zagorje	1.151,07	1.062,84	108,3
skupni prevoz	1.149,30	1.015,22	113,2
separacija Trbovlje	1.002,30	916,94	109,3
separacija Zagorje	1.010,44	919,98	109,8
SRD Trbovlje	1.215,28	1.077,54	112,8
elektroobrat Trbovlje	1.217,85	1.069,43	113,9
delavnica Hrastnik	1.214,86	1.038,36	117,0
nabavni oddelek (skladišča)	1.073,33	962,03	111,6
uprava ZPT	1.351,49	1.265,74	106,8
osnovna dejavnost	1.228,07	1.111,48	110,5
OSRD	1.475,81	1.448,11	101,9
GRAMAT Trbovlje	1.003,49	901,24	111,3
avtopark Trbovlje	1.236,04	1.109,20	111,4

Iz tega kratkega pregleda poslovanja podjetja v I. polletju 1970 je razvidno, da so vse dejavnosti zaključile obračunsko razdobje sicer brez izgube, finančni načrt delitve dohodka pa ni bil dosežen. Očitno je, da je pri osnovni dejavnosti odvisno izpolnjevanje finančne nega načrta predvsem od doseganja količinske proizvodnje. Čim večja je količina izkopenega in prodanega premoga, tem boljše je stanje likvidnosti podjetja, ima pa razumljivo tudi ugoden vpliv na višino osebnih dohodkov in skladov.

Roman Turnšek

Problematika premogovništva v revirjih

Dne 12. junija t.l. je bila v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah skupna seja odbornikov občinskih skupščin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Na seji so obravnavali perečo problematiko rudarstva v revirjih. Seje so se udeležili poleg odbornikov vseh treh občinskih skupščin tudi republiški in zvezni poslanci iz našega območja, nadalje predsednik gospodarskega zbora SRS Tone Bole, zastopnik republiškega sekretariata za gospodarstvo SRS, predstavnik KBH Ljubljana in Jože Globačnik, predsednik republiškega odbora sindikata rudarjev, ostali povabljenci iz vrst raznih republiških institucij pa so svoj izostanek opravičili.

Dnevni red seje je obsegal le eno točko in to: problematika premogovništva v revirjih in investicijska vlaganja v obdobju 1970—1975. Na seji je podal obširno poročilo glavni direktor Zasavskih premogovnikov Albert Ivančič, dipl. inž. rud., v razpravi pa so sodelovali še Bogdan Šteh, dipl. oec., načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Trbovlje, Ivan Rupnik, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Hrastnik, Anton Cebin, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine Zagorje ob Savi, Martin Mlinar, poslanec gospodarskega zbora republiške skupščine SRS, Milan Kožuh, zvezni poslanec, inž. Zupan iz Zagorja, Marija Justinek, predstavnik kreditne banke in hranilnice Ljubljana, Tone Bole, predsednik gospodarskega zbora SRS, Brane Vipotnik, predsednik občinske skupščine Zagorje ob Savi pa je prebral predlog zaključkov. Odborniki so soglasno brez pripomb sprejeli naslednje zaključke:

1) občinske skupščine ugotavljajo, da je premogovništvo v vseh treh občinah še vedno ena od zelo pomembnih proizvodnih dejavnosti, saj je v njegovi neposredni odvisnosti preko 4.700 zaposlenih oziro-

ma okrog 18.800 prebivalcev Zasavja;

Eksploabilne zaloge premoga, ki obstajajo in tudi možnost povečanja sedanje proizvodnje, dajejo osnovo za bodoči obstoj in nadaljnji razvoj premogovništva v Zasavju;

2) vse močnejši in hitrejši tempo razvoja ostale ekstraktivne industrije ter drugih panog gospodarstva v slovenskem in jugoslovanskem prostoru in pospešeno uvajanje naj sodobnejše tehnologije v produkcijske procese, narekujejo premogovništvu Zasavja enakovredno vključevanje v obstoječe produkcijsko-tržne razmere z vso potrebno in nujno ekonomsko zagnanostjo..

Zaloge premoga, ekonomsko-geografska lega ter sedanji doseženi komercialni plasman premoga zagotavljajo možnosti razvoja zasavskega premogovništva, vse pa ob novih vlaganjih oziroma dopolnilnih investicijah v modernizacijo proizvodnje in nadaljnje povečanje produktivnosti dela;

3) integracija Zasavskih premogovnikov daje sicer pozitivne poslovne rezultate, ki pa se ne odražajo toliko v sedanjih finančnih uspehih, ampak bolj v realnih možnostih širšega programiranja in projektiranja razvoja celotnega premogovnega bazena Zasavja. S tem je omogočen enotnejši in kompleksnejši pristop občinskih skupščin k sodelovanju za reševanje problematike premogovništva na ožjem in širšem prostoru Zasavja;

4) občinske skupščine ugotavljajo, da so bila dosedanja vlaganja v premogovništvo Zasavja mnogo premajhna, zato je bila akumulacija kapitala podjetja minimalna, nepomembna in tudi neučinkovita, posledica temu je nezadovoljiva reprodukcija in rast razvoja zasavske premogovne industrije; v verižni posledici pa sledijo problemi gospodarskega značaja, neskladnosti v

vprašanih o razmerju med delom in plačilom oziroma neskladnosti pri nagrajevanju po delu, psihična depresija rudarjev samoupravljalcev in ne navsezadnje občasni pojavi socialnostne demagogije, kot družbeno škodljivega pojava;

5) za postopno realizacijo sprejetega programa nadaljnega obstoja in razvoja ter s tem v zvezi doseganja boljših poslovnih uspehov in enakomernost razvoja na vseh treh eksploatacijskih področjih je neogibno potrebna družbena pomoč v obliki finančnih oziroma kreditnih sredstev. Sprejeti program opravičuje predvidene naložbe. Rezultati dosedanjih, sicer skromnih vlaganj pa dajejo garancijo za upravičenost naložb;

6) investicijski program Zasavskih premogovnikov se po vsebini vključuje v ocene in zadevna predvidovanja srednjeročnega ter dolgoročnega načrta nadaljnega razvoja gospodarstva SRS in tudi upošteva intencije gospodarske reforme. Poudarek je dan modernizaciji produkcije in povečanje produktivnosti dela.

Realizacija sedanjega programa je le ena izmed etap predvidene izgradnje in adaptacije Zasavskih premogovnikov. Zato bo potrebna učinkovita pomoč tudi pri nadaljnji etažni izgradnji novih kapacitet. Podporo in pomoč upravičeno pričakujejo premogovniki tudi od vseh pristojnih republiških organov, republiških organizmov, poslovnih denarnih zavodov in ne navsezadnje družbeno-političnih organizacij;

7) v predvidevanjih dolgoročnega koncepta razvoja je potrebno bolj določeno začrtati osnovna razmerja v porabi posameznih energijskih virov in predvideti uporabo premoga predvsem v proizvodnji električne energije. Ker je del kapacitet za proizvodnjo električne energije v Trbovljah zastarel, je predvideti nadomestitev z moder-

nejšo in ekonomičnejšo enoto. Spremeniti je treba orientacijo v osnutku dolgoročnega koncepta razvoja SRS, ki premoga kot energetskega vira za koriščenje v proizvodnji električne energije sploh ne upošteva, v nasprotnem primeru pa prikazati utemeljeno in jasno odločitev za preusmeritev premogovnih kapacitet v Zasavju v druge dejavnosti;

8) osebni dohodki v premogovništvu Zasavja so pod nivojem povprečja ostale industrije. Tako stanje onemogoča dotok delovne sile, ki naj bi po kvaliteti in kvantiteti ustrezala vsem zahtevam nadaljnega razvoja. Boljša opremljenost in višja produktivnost naj omogočita tudi večji dohodek, ki naj bo v prid višjim osebnim dohodkom v premogovništvu. Skrajni čas je za pravilnejše družbeno vrednotenje rudarskega dela ob znanih težkih pogojih dela;

9) občinske skupščine Hrastnik,

Trbovlje, Zagorje ob Savi se zavezujejo, da bodo vsaka po svojih močeh in po potrebi tudi skupno podpirale vsa prizadevanja v smislu nadaljnje gospodarske krepitve premogovnikov v Zasavju in podjetja kot celote;

10) občinske skupščine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi priporočajo Zasavskim premogovnikom-Trbovlje, da tudi v bodoče intenzivno skrbijo za nadaljnjo rast produktivnosti s čim smotrnejšim vlaganjem v modernizacijo osnovne proizvodnje in stranskih dejavnosti, ter sodelujejo z občinami pri odpiranju novih delovnih mest;

11) nekatera vprašanja oziroma zaključki naše seje ne bodo le predmet razprav v Sloveniji, temveč tudi v zveznih organih in zvezni skupščini, zato želimo, da naši predstavniki v skupščinskih organih v republiškem in zveznem merilu intenzivno sodelujejo v razpravah in oblikovanju stališč, katerim naj bo

osnova današnja razprava in predloženi zaključki;

12) k razpravam o družbenem dogovarjanju glede bodoče ureditve slovenskega in jugoslovanskega elektrogospodarstva naj se organizirano vključijo tudi premogovniki v organizme samoupravljanja tega področja, ker so za njegovo organizacijo kot surovinska baza življenjsko zainteresirani;

13) občinske skupščine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi energično podpirajo upravičeno zahtevo po sistemski ureditvi položaja premogovništva.

Smatramo, da je sedanja obravnava te problematike predvsem preventivnega značaja, vsako zavlačevanje ali odlaganje rešitve tega vprašanja pa bi v perspektivi lahko imelo resnejše posledice, ker ne bi več omogočilo razprave o modernizaciji, temveč lahko nastopijo pogoji, ki bi zahtevali le sanacijske ukrepe.

Izobraževanje in kadrovska politika

Izobraževanje v delovnih organizacijah ima svojo tradicijo. Segaj namreč v obdobje, ko so še prenašali znanja na nove delavce z najbolj primitivnimi oblikami in metodami. Ne moremo trditi, da se ob nastanku podjetij delavci v njih niso izobraževali in da niso izkušeni svojega znanja prenašali na manj izkušene. Razlika je le ta, da želimo danes za izobraževanje v delovnih organizacijah postaviti sistem, organizirati in čimbolj posodobiti izobraževalne procese, uporabiti naj sodobnejše učne metode ter oblike. Le tako bomo v najkrajšem času in z najmanjšimi napori izobrazili in usposobili ljudi za potrebe delovnih mest.

Često se postavlja vprašanje, zakaj potrebujemo tudi v delovnih organizacijah poseben sistem izobraževanja, ko pa nam strokovne šole vendarle dajejo in bodo tudi v bodoče dajale še več strokovnega kadra, ki bo bolj izobražen in usposobljen. Naj navedemo samo nekaj razlogov za smotrnost izobraževanja v delovnih organizacijah:

- vsaka delovna organizacija ima svoje posebnosti in zahteve; del izobraževalne vsebine je vedno tudi tak, kakršnega ne daje nobena strokovna šola;
- široka znanja, ki jih strokovni kadri dobivajo v šolah, so učinkovita le takrat, ko jih znajo ti kadri prilagoditi in adaptirati v svoji delovni organizaciji;
- izobraževanje v delovni organizaciji lahko zajame velik krog interesentov, ki jih strokovne šole nikoli ne bodo zmogle zajeti. Zato je tak način izobraževanja tudi izredno ekonomičen;

— delovna organizacija lahko določi tista specifična znanja, ki so za opravljanje dela v tej organizaciji potrebna;

— delovno usposobljenost lahko strokovni kadri dobijo le na delovnih mestih in na način, ki je organizacijsko in pedagoško najustreznejši;

— vsako podjetje ima izredno veliko potrebo po dopolnilnem izobraževanju, prekvalifikacijah, priučevanju ipd. To izobraževanje poteka najhitreje in najceneje v okviru samega podjetja;

— mnogi strokovnjaki s področja proučevanja dela trdijo, da je delovna sposobnost glavni faktor produktivnosti, ta pa je v veliki meri rezultat stalnega izobraževanja in usposabljanja vseh članov kolektiva.

Kadrovska politika je del poslovne politike delovne organizacije. Njena dejavnost prav tako zadovoljuje del potreb podjetja. Kadrovska politika določenega podjetja se uresničuje in izvršuje v kadrovski službi, razen tega pa tudi v vseh drugih dejavnostih podjetja. Kadrovska politika je izredno razvejana dejavnost, ki posega na področja zdravstva in zaščite članov delovne skupnosti, skrbi za družbeni standard, rešuje probleme sprejemanja in odpuščanja članov kolektiva, proučuje psihološke in sociološke probleme itd.

Eno zelo zahtevnih področij kadrovske problematike je tudi izobraževanje. Izobraževanje je torej del kadrovske politike in sektor kadrovske službe. Povezanost in neolčljivost kadrovske politike nam postane bolj jasna, če se ozremo na načela, ki jih želimo uresničevati

v sistemu izobraževanja v delovni organizaciji.

- 1) izobraževanje v podjetju mora zadovoljevati potrebe in zahteve le-tega,
- 2) glavne smernice za izobraževanje naj da poslovna politika,
- 3) da mora svojim članom posredovati splošna družbeno-ekonomska, strokovno-praktična in strokovno-teoretična znanja,
- 4) izobraževanje mora zajeti vse člane delovnega kolektiva,
- 5) izobraževanje mora izhajati iz trenutnih in perspektivnih potreb ali zahtev podjetja;
- 6) izobraževanje mora biti organizirano,
- 7) izobraževanje mora biti ekonomično,
- 8) pri izobraževanju je treba uporabljati ustrezne učne metode in pripomočke,
- 9) stalno je treba spremljati in ugotavljati rezultate izobraževanja,
- 10) v izobraževalni proces je treba vključiti ustrezno usposobljene učne kadre.

Ta načela skušamo po svojih močeh in finančnih zmožnostih uresničevati tudi v naši delovni skupnosti.

Vse pogosteje se na dnevni redi sej in zasedanji samoupravnih organov ter strokovnih služb pojavljajo vprašanja, ki zadevajo področje izobraževanja in kadrovske problematike. Rudar. šol. center, ki mu je podjetje zaupalo organizacijo in vodenje izobraževanja, iz leta v leto razširja in dopolnjuje svojo dejavnost, sledi sodobnim tokovom na področju metodologije poučevanja, troši znatna sredstva za nabavo ustreznih učnih pripomočkov in

ne nazadnje, vključuje v izobraževalni proces vse več strokovno usposobljenih učnih kadrov.

Izobraževanje v okviru našega podjetja je odraz poslovne politike podjetja, katere osnovne smerice so podane v vsakoletnem načrtu. Podrobneje pa določa potrebe in zahteve po izobraževanju načrt kadrov, ki je sestavni del delovnega načrta.

V grobem bi lahko dejavnost rudarskega šolskega centra razdelili na dvojje področji:

— izobraževanje mladine za poklic jamskega kopača v poklicni rudarski šoli v Zagorju,
— izobraževanje odraslih.

V letu 1969 je bilo samo za študentske študijske pomoči, šolnine in nagrade učencev poklicnih šol porabljen cca 250.000,00 din. Številka je dokaj visoka, vendar moramo imeti pred očmi dejstvo, da smo

imeli v preteklem letu 45 študentov in 57 prejemnikov študijske pomoči. Poleg tega pa je podjetje plačevalo šolnino 33 delavcem za izredni študij. Po programu bi moralo v šolskem letu 1969/70 zaključiti šolanje 7 visokošolcev (4 študenti, 3 prejemniki študijske pomoči) in 24 dijakov in učencev poklicnih šol (6 študentov, 18 prejemnikov študijske pomoči).

Odbor za zaposlovanje in izobraževanje našega podjetja je na svoji 3. seji, dne 4. 8. 1970 odobril izplačevanje študentskih študijskih pomoči za šolsko leto 1970/71 9 kandidatov in študijske pomoči 22 prosilcem. Prosilcev je bilo še enkrat več, vendar odbor v težavah, ki tarejo podjetje zadnje mesece, ni mogel biti bolj širokogruden in je pozitivno rešil le tiste vloge, ki so se nanašale na razpisane študentske študijske pomoči, ki bodo v perspektivi dale kadre,

ki jih bo mogoče ustrezno zaposliti pri ZPT.

Dejavnost rudarskega šolskega centra je bila že od februarja naprej usmerjena k propagandi za večji vpis v poklicno rudarsko šolo. Pri tem operativnem delu je bil angažiran celotni kolektiv RŠC, pri delu pa so se posluževali različnih sredstev informiranja: filmov o rudarstvu, predavanj, izdelanih prospektov, ciklostiranega gradiva, oglasov v lokalnih radijskih postajah, letakov itd. Uspehi te akcije se že kažejo, saj se je že do 4. avgusta prijavilo za vpis v poklicno rudarsko šolo 90 kandidatov, prijave pa še vedno prihajajo.

O delu oddelka za izobraževanje odraslih bomo objavili prispevek v naslednji številki.

Vladimir Sihur

Učinek vloženi sredstev za varstvo pri delu

Varno delo je tisti neločljivi element proizvodnje, ki pri človekovih prizadevanjih, da doseže čimvečjo produktivnost, izrabo delovnih zmogljivosti, sproščenost ljudi in delovno vzdušje, ustvarja tozadavne pogoje. Varstvo pri delu je torej dinamična ustvarjalna funkcija, s širokim delokrogom, ki zajema tehnične, zdravstvene in socialne ukrepe,

s katerimi se dosegajo varni delovni pogoji in katere težišče je v delovni organizaciji sami.

Če bi zavoljo tako širokega delokroga varstva pri delu, učinek merili le po vloženi sredstvih, bi dobili le delen rezultat tistega dela te dejavnosti, ki z osebnimi in drugimi zaščitnimi sredstvi preprečuje poškodbe in obolenja. Ker pa ta sredstva, vložena v osebno zaščito, niso majhna in namen članka ni

obravnavanje celotne učinkovitosti službe varstva pri delu, bodo ti delni podatki služili le za presojo koristnosti sedanjih in bodočih vlaganj v osebno zaščito ljudi.

Da bi podali jasn pregled vloženi sredstev, tabelarično navajamo vložena sredstva in posledično tudi rezultat, ki je razviden v številu nezgod v odvisnosti s proizvodnjo, če ta dva faktorja nista rezultat tehničnih izboljšav in izboljšanja delovnih pogojev.

Proizvodnja, število nezgod in vložena sredstva v osebno zaščito (brez rudnika Zagorje):

leto	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
proizvodnja-ton	917.000	919.000	969.000	1.090.000	1.108.000	1.134.000	1.180.000
število nezgod	1.439	1.591	1.869	1.698	1.835	1.824	1.800
vložena sredstva v osebno zaščito	148.495,59	510.209,07	347.394,90	348.646,63	261.364,97	308.388,53	287.485,50

leto	1964	1965	1966	1967	1968	1969
proizvodnja-ton	1.226.000	1.202.000	1.192.000	1.150.000	1.199.000	1.263.000
število nezgod	1.676	1.440	1.290	961	853	864
vložena sredstva v osebno zaščito	371.326,86	390.382,27	446.305,43	438.987,04	515.356,72	576.955,76

Iz tabele je razviden enakomeren in stalen porast proizvodnje od leta 1957 dalje in obenem tudi porast nezgod vse do leta 1963. Po tem letu se zaradi splošnega uvajanja modernih odkopnih metod v rudnikih Trbovlje-Hrastnik število nezgod najprej ustali, od leta 1966 pa občutno zmanjšuje.

Vložena sredstva v osebno zaščito se sicer od leta do leta spreminjajo, v bistvu pa so stalna. Spremembe so odvisne od posameznih rokov porabe, ki jih določa pravilnik o razdeljevanju osebnih zaščitnih sredstev, rahel porast pa od zvišanja nabavnih cen ter uvedbe novih zaščitnih sredstev. Iz tega lahko sklepamo, da vložena sredstva za osebno zaščito niso imela odločilnega vpliva na znižanje števila ne-

zgod, temveč je to znižanje predvsem rezultat tehničnih ukrepov.

Jasnejšo sliko o učinkovanju zaščitnih sredstev, dobimo s primerjavo obdobja, ko so različna oseb-

na zaščitna sredstva pričeli uporabljati z onimi brez uporabe. V ta namen koristimo podatke iz leta 1953 do 1955 in jih v tabeli primerjamo z leti 1968 in 1969:

Število nezgod po delih telesa v %:

leto	prsti rok	roke	stopalo	noge	oči	glava	trup
1953	31.44	14.15	14.15	13.62	8.47	8.21	9.96
1954	32.02	13.94	16.82	10.67	8.18	8.18	11.37
1955	31.38	17.94	14.57	10.81	7.67	7.67	10.02
1968	33.00	13.60	12.48	12.80	9.00	6.80	12.40
1969	28.80	14.00	17.50	12.90	5.76	5.46	15.40
1968	32.50	15.40	26.00		8	6.4	8.37

rudniki Slovenije

Precejšen del sredstev za osebno zaščito odpade na zaščito nog. Gumijasti škornji, ki so jih pri rudniku Trbovlje-Hrastnik uporabljali že od leta 1945 dalje s tako velikim odstotkom poškodb stopala, pač ne predstavlja dovoljne zaščite proti mehanskim poškodbam. Nasprotno, opažamo celo povečanje glivičnih obolenj, kot posledico vlažne gumijaste obutev. Za zaščito rok in prstov v zadnjih letih uporabljamo usnjene rokavice. Iz tabele je razvidno, da tudi ta zaščita ni dovolj učinkovita. Prsti in zapestje so pri rudarskem delu izpostavljeni moč-

nejšim mehničnim udarcem, katere rokavica le delno zaščiti. Znani pa so tudi primeri, ko opuščajo ukrepe, v katere kombinaciji je rokavica učinkovita zaščita (npr. spejnanje vozičkov).

Zaščito oči smo v letu 1968 izvedli s ščitnikom, ki je montiran v rudarski čeladi. Uspeh je opazen napram letu 1953 in tudi v republiškem merilu. Zaščita glave v rudarskimi čeladami je napram letu 1953 boljša, vendar ne zaradi kakovosti, temveč zaradi načina dela in boljših pogojev (delo pod celino).

Iz navedenega lahko povzame-

mo, da je podjetje vložilo in še vloga precejšnja sredstva za osebno zaščito zaposlenih, da pa vsa ta sredstva niso učinkovita (gumijasta obutev, rokavice). Nasprotno pa zmanjšanje nezgod občutno upada s tehničnimi ukrepi in stalnim izboljševanjem delovnih pogojev. Sledeč intencijam zakona o varstvu pri delu se nam tu razkriva pravilna smer učinkovite zaščite pri delu pri čemer je treba predvsem urediti delovne pogoje, zaščitna sredstva pa njim čimbolj prilagoditi.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Gibanje nekaterih pomembnih pokazalcev

Ko govorimo o gospodarjenju in rezultatih gospodarjenja, ko si postavljamo kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne gospodarske načrte, se poslužujemo vedno potreb in analiz ter njih pokazalcev preteklega obdobja in trenutnega stanja. Pri tem iščemo tiste variante gospodarjenja, ki zanesljivo vodijo k optimalnim finančnim rezultatom, ob upoštevanju normalnega gibanja pokazalcev, ki so odraz dobrega gospodarjenja.

Običajno pogoji gospodarjenja na katere lahko vplivamo člani kolektiva kot posamezniki neposredno na delovnem mestu, posredno pa z aktivnostjo med člani kolektiva in v samoupravnih organih. Bistven vpliv na pogoje in na gospodarjenje pa imajo strokovne službe v podjetju. Včasih pa na pogoje in

rezultate odločilno vplivajo negativna gibanja nekaterih pomembnih pokazalcev, ki se gibljejo odvisno od raznih zunanjih vplivov, katerim pa včasih nismo kos tudi ob najbolj volji in z največjimi napor.

V naslednjem želim prikazati gibanja nekaterih pokazalcev, ki so dovolj pomembna, da se ob njih zamislimo in dovolj zgovorna, da jih je mogoče razumeti brez posebnih komentarjev. Posledice takih gibanj že močno občutimo. Če ne bo korenitih sprememb, predvsem tudi zunanjih vplivov, potem je razlaga prihodnosti razumljiva in jasna.

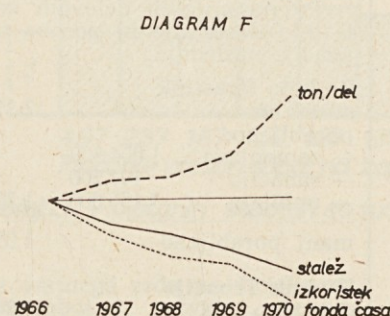
Eden zelo pomembnih pokazalcev je gibanje staleža zaposlenih. V našem podjetju se je gibal takole:

Upadanje staleža brez škodljivih posledic za podjetje in kolektiv je obratno pogojeno s hitrim naraščanjem storitev, ob najmanj istih količinah proizvodnje. Ali smo v stanju to dosegati in če smo, kako? Nesorazmerno upadanje staleža, znatno hitreje v proizvodnih obratih kot v ostalih, pa problem staleža še povečuje (diagram A).

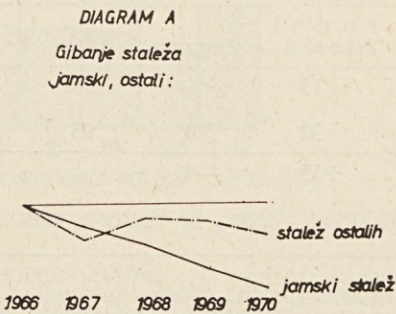
Vsa gospodarska in predvsem finančna predvidevanja so narekovala sprejetje še višjega proizvodnega načrta kot smo ga sprejeli ob upoštevanju tehnične in proizvodne zmogljivosti za leto 1970. Na osnovi takih potreb in tudi pogojev obratovanja (skrajšan delovni teden) je bil izdelan načrt odkopnih delavnikov skupaj in na delovni dan. Pa poglejmo, kaj smo bili v stanju doseči letos v prvem polletju (diagram B).

leto	stalež zaposlenih na jamskih obratih		stalež zaposlenih na ostalih obratih	
	število	indeks	število	indeks
1966	3.742	100,00	1.139	100,00
1970	2.961	79,12	1.050	92,36
razlika	-781	-20,88	-89	-7,64
1969	3.178	100,00	1.096	100,00
1970	2.961	93,17	1.052	96,00
razlika	-217	-6,83	-44	-4,00

Prikaz gibanja — rudniška storitev Z. P. T.
stalež — izkoristek koled. fonda

Legenda
 - - - - - rud. storitev stalež
 - - - - - izkoristek koled. fonda

Legenda
 - - - - - jamski stalež
 - - - - - stalež v ostalih enotah

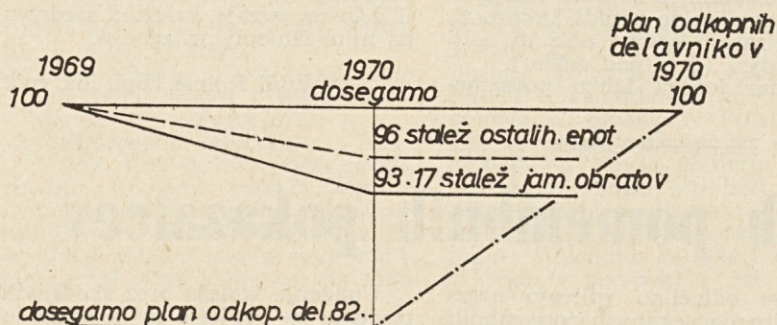
HUMOR

V Zagorju je bila procesija. Lepo so molili litanije, Gospod naprej, farani pa so odpevali. Gospod se je spotaknil, ob velik kamen in ker ga je ujezilo, je po nemško zaklel »Frflufte Stein« (prokleti kamen). Farani pa so pobožno odpeli »Prosi za nas«.

Nek zdravnik v Zagorju je imel navado, da je nad vsakim pacientom takoj zavpil »slecite se!« Nekoč je prišel k njemu starejši zgaran rudar. In že je zdravnik zavpil nad njim »slecite se!« Možakar se je pokorno slekel do golega. »Kaj vam fali?«, je dejal zdravnik, »Oh, nič,« je dejal možakar, »samo drva sem vam pripeljal.«

DIAGRAM B

Indeks - stalež; jama zunaj doseganje plan. odkop. delavnikov

Odkopni delavniki in odkopna storitev:

delovna enota	odkopni delavniki/dan			odkopna storitev			
	doseženo 1969	plan 1970	doseženo I-VI. 1970	razlika		ton/del. 1969	1970 ton/del.
rudnik Hrastnik	245	269	233	-12	-28	8,38	9,54
rudnik Trbovlje	217	263	184	-33	-73	8,73	10,97
rudnik Zagorje	197	259	231	+34	-20	8,12	7,00
ZP—T	659	791	648	-11	-121	8,42	9,04
Indeksi	100,—	120,—	98,3			100,—	107,40
		100,—	81,9				

Gibanje staleža-primerjava z odkopnimi delavniki na dan v letu 1969:

delovna enota	stalež zaposlenih			število odkopnih delavnikov na dan		
	1969	1970	razl.	1969	1970	razlika
rudnik Hrastnik	999	951	-48	245	233	-12
rudnik Trbovlje	798	741	-57	217	184	-33
rudnik Zagorje	1381	1269	-112	197	231	+34
ZP—T	3178	2961	-217	659	648	-11

Število delavnikov na pripravah v premogu:

povprečno na dan od I—VI. 1970	rudniki			
	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	ZP — T
plan doseženo	41	13	44	98
razlika	21	32	40	93
	-20	+19	-4	-5

Gibanje rudniških storitev:

delovna enota	1969	1970	indeks storitev 1969=100		indeks storitev I-VI na I-III.
	ton/del.	ton/del.	I-VI. 70	I-VI. 70	I-VI na I-III.
rudnik Hrastnik	2,03	2,30	113,30	3,31	99,57
rudnik Trbovlje	2,62	3,18	121,37	3,39	93,80
rudnik Zagorje	1,65	1,71	103,64	1,74	98,27
ZP—T	2,03	2,29	112,80	2,36	97,03

Doseganje in poraba amortizacije v I. polletju 1970

V poslovnem poročilu za I. polletje 1970, je omenjen le tisti znesek porabljene amortizacije, ki se nanaša na predvidene izdatke po programu uporabe amortizacijskih sredstev. Niso pa upoštevani izdatki za nabavljeno in še neobračunano opremo in investicijski material, za plačilo raznih avansov (predujmov) in izločitve sredstev za investicije na posebne račune pri SDK in bankah, za lastno udeležbo pri najetju sanacijskega posojila in za plačilo anuitet. Če upoštevamo še vse te izdatke, je poraba amortizacijskih sredstev neprimerno večja, kot je prikazana za redno zamenjavo osnovnih sredstev.

V I. polletju 1970 smo dosegli v vseh proizvodnih dejavnostih skupno 9,314.900 din amortizacije. Dosežena vsota pa ni zadoščala za kritje vseh izdatkov, ki so znašali:

— za redno zamenjavo 8,202.100 din
— za udeležbo pri sanacijskih kreditih 1,192.500 din
— za anuitete 936.100 din

Skupaj 10,330.700 din

Razlika med razpoložljivo in porabljeno amortizacijo znaša torej 1,015.800 din. Ta primanjkljaj pa se poveča še za naslednje vrednosti, ki pa niso obračunane:

— povečanje zalog opreme in investicijskega materiala 2,265.400 din
— povečanje plačanih neobračunanih avansov, izločitve in razni depoziti 918.400 din

Skupaj 3,183.800 din

Prihranki iz preteklih let poleg letos dosežene amortizacije niso mogli pokriti vseh izdatkov tako, da izkazujemo koncem junija za približno 1,7 milijonov din negativne razlike.

Po posameznih delovnih enotah je bilo doseganje in poraba amortizacije naslednje:

Rudnik Hrastnik Din
doseženo 2,317.800
porabljeno:
— zamenjava 1,004.300
— sanacija 107.500
— anuitete 156.000 1,267.800

manj porabljeno 1,050.000

Rudnik Trbovlje
doseženo 1,842.900
porabljeno:
— zamenjava 1,272.000
— anuitete 156.000 1,428.000

manj porabljeno 414.900

Rudniške storitve so v primerjavi z letom 1969 porasle znatno bolj kot odkopne storitve, kar je pripisati hitrejšemu upadanju neproduktivnih delavnikov, čeprav se je stalež na jamskih obratih znižal bolj kot na ostalih obratih.

V drugem trimesečju, ko smo uvedli proste sobote, pa so se v primerjavi s prvim trimesečjem,

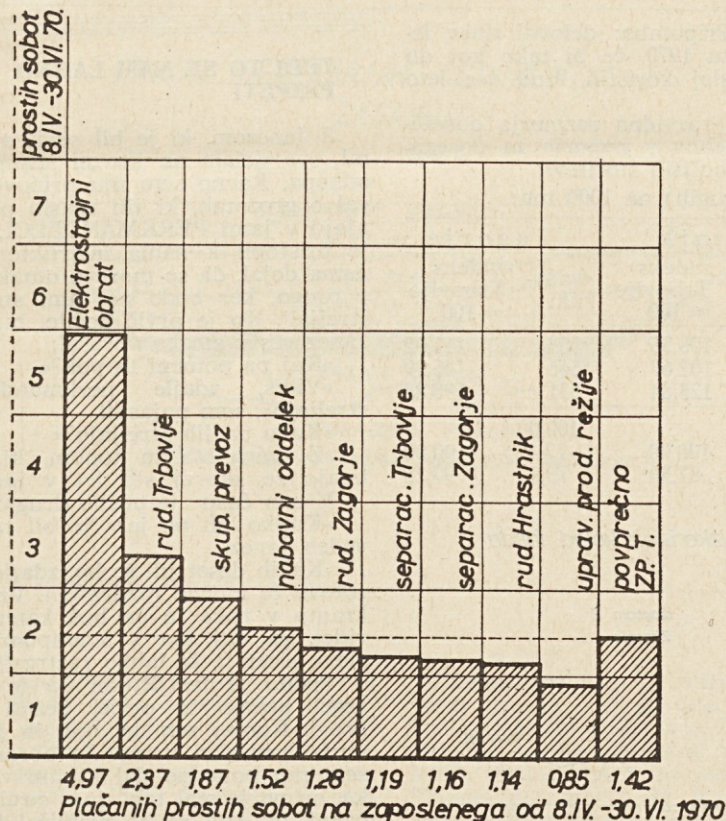
Elektrostrojni obrat	4,97
Rudnik Trbovlje	2,37
Skupni prevoz Trbovlje	1,87
Nabavni oddelek-lesno sklad.	1,52
Rudnik Zagorje	1,28
Separacija Trbovlje	1,19
Separacija Zagorje	1,16
Rudnik Hrastnik	1,14
Upravno-prodajna režija	0,85
Z P T	1,42

dosežene storitve znižale za prvo polletje od 2,36 na 2,29 ton/delavnik. K takšni situaciji so precej pripomogli plačani delavniki ob prostih sobotah. To ugotovitev potrjuje podatek, da je bilo od sedmih prostih sobot povprečno na zaposlenega plačanih v delovni enoti:

Pripomba: v plačanih prostih sobotah so vštetni tudi plačani letni dopusti na proste sobote

DIAGRAM C

Plačanih delavnikov na zaposlenega na proste sobote od 8.IV.-30.VI. 1970

Pripomba: v plačanih sobotah so tudi letni dopusti ob prostih sobotah

Iz vrstnega reda po številu plačanih sobot je razvidno, da ima rudnik Hrastnik najmanj plačanih sobot in zato najmanjše znižanje rudniške storitve v drugem trimesečju. Rudnik Zagorje več plačanih delavnikov ob prostih sobotah

in ima zato večje znižanje rudniške storitve. Med rudniki ima rudnik Trbovlje največ plačanih delavnikov ob sicer prostih sobotah in ima največje znižanje rudniške storitve v drugem trimesečju, čeprav to ni edini razlog. Prav gotovo pa

Rudnik Zagorje	
doseženo	2.598.700
porabljeno:	
— zamenjava	3.334.800
— anuitete	624.000
3.958.800	
več porabljeno	1.360.100

Separacija	
doseženo	1.426.300
porabljeno:	
— zamenjava	2.045.100
— sanacija	1.085.000
3.130.100	
več porabljeno	1.703.800

Elektrostrojni obrat	
doseženo	96.100
porabljeno za zamenjavo	9.900
manj porabljeno	86.200

Druge enote v osnovni dejavnosti	
doseženo	
— žaga	25.000
— laboratorij	8.100
— uprava	88.800
— prejete zakupnine	135.100
257.000	
porabljeno	222.800
manj porabljeno	34.200

Poleg navedenih zneskov smo porabili v osnovni dejavnosti še 92.500 din za nakup opreme, ki ne služi direktno enemu obratu, temveč vsem enotam.

Iz prednjega pregleda je razvidno, da vrednost vlaganj v separacijo in obrate rudnika Zagorje narašča. To je pa razumljivo, saj so dela po sanacijskem programu v zaključnih fazah. Za podražitve in dodatna dela kreditov nimamo in moramo njih vrednost v celoti plačati iz lastne amortizacije.

Stranske dejavnosti

Obrat za specialna rudarska dela	
doseženo	334.000
— porabljeno	32.700
manj porabljeno	301.300

Za obrat za specialna rudarska dela nabavljamo opremo iz odobrenega triletnega kredita, za kar smo že v letu 1969 položili 30% no lastno udeležbo v znesku 334.000 din.

GRAMAT

doseženo	187.800
— porabljeno	—

Vse investicije na tem obratu financiramo iz odobrenih bančnih kreditov, za kar smo morali že lani (za opekarno) in letos (za kamnolom) vplačati lastno udeležbo. Ustrezni znesek je prikazan v skupni vsoti avansov, izločitev in raznih depozitov (v začetku tega sestavka).

Avtopark	
doseženo	254.300
— porabljeno	188.000
manj porabljeno	66.300

Rudarski šolski center, menze in počitniški domovi ustvarjajo lastno amortizacijo. Za porabo le-te nimamo sestavljenega letnega načrta, marveč se uporablja po vsakokratni potrebi in posebnih sklepih organov samoupravljanja.

Roman Turnšek

se je rudniška storitev na ZPT znižala odvisno od različnega koriščenja

nja koledarskih dni glede na produktivne in neproduktivne enote.

Koriščenje koledarskih dni v %

(koledarski fond je 365 dni. Neizkoriščen fond so nedelje, prazniki, proste sobote, vsi izostali, dopusti in bolani)

delovna enota	1969 %	1970 %	indeks 1969=100
Elektrostrojni obrat	78,94	75,77	95,98
Separacija Zagorje	76,87	71,44	92,94
Separacija Trbovlje	74,95	73,01	97,41
Upravno-prodajna režija	73,70	72,45	98,30
Skupni prevoz Trbovlje	73,38	71,13	96,93
Rudnik Zagorje	72,94	69,05	94,67
Nabavni oddelek-lesno skladišče	72,41	67,52	93,25
Rudnik Hrastnik	71,55	68,80	96,16
Rudnik Trbovlje	69,75	67,98	97,46
Z P T	72,48	69,39	95,74

Tudi iz pregleda koriščenja koledarskega fonda je razvidno, da opravljajo neproizvodne enote več delavnikov ob sicer prostih dnevih in vrstnega reda ni spremenilo niti obratovanje na proizvodnji ob pro-

stih sobotah (diagrami Č, D, E, F).

Koledarski fond ZPT smo izkoriščali predvsem na račun zniževanja nedeljskega in nadurnega dela v korist boljših rudniških storitev:

leto	izkoristek v %	delovnih dni v letu na zaposlenega
1966	74,84	273,20
1967	73,21	267,20
1968	71,08	260,15
1969	72,48	264,50
1970 I-III	75,30	274,80
1970 IV-VI	63,48	231,70
1970 I-VI	69,39	253,30

Iz primerjave delavnikov na 1000 ton proizvodnje med rudniki v letih 1959 — 1968 — in od I. do VI.

1970, so razvidna razmerja doseženih uspehov v naporih za doseganje čimboljših storitev:

(delavniki za storitev brez separacije in drugih) na 1000 ton:

leto	Trbovlje		Hrastnik		Zagorje	
	delavniki	indeks Trbovlje = 100	delavniki	indeks Trbovlje = 100	delavniki	indeks Trbovlje = 100
1959	635	100,00	688	108,35	705	111,02
1968	374	100,00	384	102,67	546	145,99
1970	267	100,00	336	125,84	531	198,88
indeksi	1959	100,00	1968	100,00	1970	100,00
	1968	58,90	1968	55,81	1968	77,45
	1970	42,05	1970	48,84	1970	75,32

vah finančni podatki niso potrebni. Vsakemu je lahko takoj v vsem jasno, ker je iz podatkov razvidno, da smo kljub skrajno neugodnemu gibanju staleža (zaradi zunanjih vplivov) dosegli v storitvah vidne uspehe in kljub temu pristali v prvem polletju na skrajni meji rentabilnosti pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku 1.228,00 din na zaposlenega.

Kljub uspehom, ki jih dosegamo v pogledu storitev in ki jih bo v perspektivi z nekaterimi ukrepi mogoče še izboljšati, ne moremo in ne bomo mogli dosegati zadovoljivih proizvodnih in finančnih rezultatov in zato ne ustreznih osebnih dohodkov, če ne bomo v stanju preprečiti tako močnega odhoda delovne sile. Glavna vzroka upadanja staleža sta težki pogoji dela in nizki osebni dohodki. Vemo, da pogoje dela v rudarstvu ne moremo napraviti privlačne, zato je treba posvetiti še večjo skrb osebnim dohodkom. Rešitev problema bo torej treba iskati v vseh pokazalcih, ki lahko vplivajo na višino osebnih dohodkov, upravičeno tudi v prodajni ceni premoga.

Vilko Kovač

TUDI TO SE NAM LAHKO PRIPETI

Z Janezom, ki je bil prvič v jami, sva delala na krovni strani B odkopa. Ravno sem mu pripovedoval o grozotah, ki jih včasih počenjajo v jami PERKMANDELCI, ko je pristopil k nama inštruktor in nama dejal, da se morava umakniti v progo, ker bodo na talni strani streljali. Ko je prvič počilo, me je Janez ves v strahu vprašal:

»Kaj pa pomeni ta pok?«

»Vidiš, zdajle perkmandelce streljajo«, sem pojasnil.

»Kako pa jih streljajo?«

»Z enim starim topom, ki ga imajo že skoraj sto let v jami.«

V tem času je počilo drugič.

»Koliko jih pa je?« je bil radoveden Janez.

»Kakih deset jih še bo, zdajle so gotovo že močno razdraženi. Vzemi kramp v roke in če boš katerega videl, ga daj kar s krampom po glavi, sicer te še lahko raztrga!«

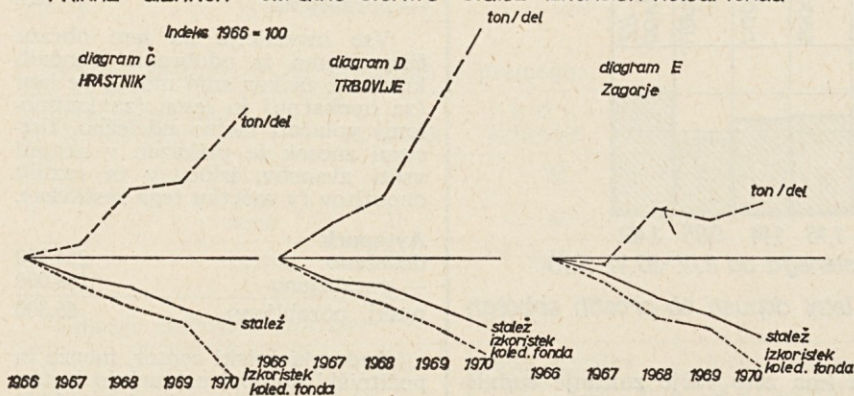
Počilo je tretjič, on pa je odvrgl kramp in pričel bežati po progi. Komaj sem ga ujel in ga z muko privlekel nazaj. Za obrambo sem mu ponovno dal kramp v roke, on pa je stal tako in s strahom čakal, od kod se bo približal kakšen perkmandelc, da ga s prvim udarcem pokonča.

Ko so odstrelili talni del odkopa, sva se vrnila na delovišče. Ampak sem »nasankal«. Jaz, ne Janez. Cel šiht ga nisem pripravil k delu, delati sem moral sam, on pa je s krampom v roki čakal...

Franc Gerečnik

(iz glasila Naša obzorja 2/69)

PRIKAZ GIBANJA - obratne storitve - stalež - izkoristek koled. fonda

Legenda

- obrat. storitev ton/del
- - - - - stalež
- izkoristek koled. fonda

Marsikdo se vpraša, čemu ti pokazalci, stanje v podjetju se običajno prikaže s čistimi finančnimi pokazalci. Ob navedenih ugotovit-

Nekaj o geologiji v Zasavju

»Čas beži« ... to je v svoji govorici verjetno izrazil že pračlovek. Nam pa se zdi, da beži čas vedno hitreje. Kar naprej nam ga zmanjkuje.

Naša zemlja je že zelo, zelo stara, nekaj milijard let. To je tako dolga doba, da si jo težko prav predstavljamo. V svoji mladosti je bila Zemlja zapuščen in prazna — brez življenja. Šele koncem prve polovice poslednje milijarde let so se pojavile prve živali v začetnih, enostavnih oblikah življenja. Rastlinstvo se je seveda začelo nekaj sto milijonov let prej. Računamo, da obstoji človeški rod na Zemlji okrog 20.000 let. Torej je trajal razvoj preko 500 milijonov let od prazivali do pogojev za nastop inteligentnega bitja.

Ne spreminja pa se samo življenje na zemlji, tudi zemeljska površina se neprestano spreminja. Na to mislimo v glavnem, kadar govorimo o geologiji.

velike razdalje. Z njimi padajo na dno tudi odmrle rastline in predvsem živali. Nekaj teh ostankov (fosilov) se je ohranilo vse do današnjih dni. Z njihovo pomočjo proučujemo zemeljsko zgodovino in jo delimo na različna obdobja. Pretežna večina vseh kamenin, ki danes sestavljajo zemeljsko površino je nastala iz morskih ali pa sladkovodnih sedimentov. Iz tega sledi, da je bila skoraj vsa zemeljska površina prej ali kasneje pod vodno gladino.

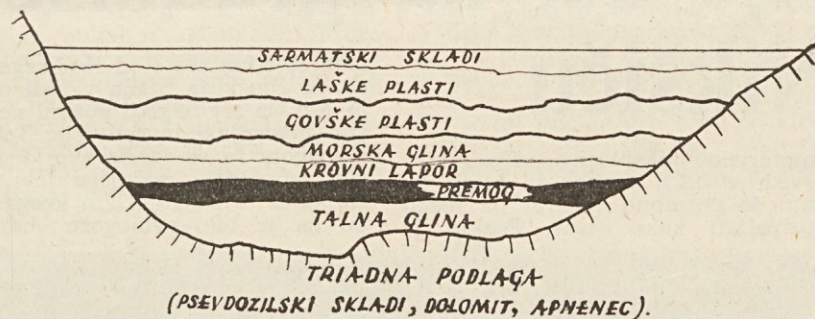
Najzanimivejše poglavje geologije v Zasavju je pač obdobje, ko je nastal premog. Približno 170 milijonov let je stara srednjetriadna podlaga dolomitov, apnenecv in psevdozilskih skladov. Od tedaj pa vse do sredine terciarja se na tem področju niso ohranili nobeni sedimenti, čeprav so bili med tem naši kraji pretežno pod morskno gladino.

sedimentacije spodnje soteške plasti nastalo močvirje. V njem so se sedimentirale gline z znatno primesjo organskih snovi (črna talnina). Končno je tu nastalo gozdno močvirje, ki je dajalo snov za nastanek premogovega sloja. Tla močvirja so se neprestano in prav počasi pogrezala, tako hitro, da je pretežna količina odmrlih rastlin ostala prekrita s kislom močvirno vodo in je močvirni gozd lahko vedno še rasel iznad vodne gladine. Tako stanje je moralo na nekaterih mestih močvirja trajati zelo dolgo, da se je nabrala okrog 100 m debela plast rastlinskih ostankov. Pri njihovem pretvarjanju v premog se je debelina plasti približno trikrat zmanjšala. Ob pomanjkanju kisika rastline pod vodo ne zginejo, ampak se pod vplivom bakterij počasi pretvarjajo v šoto. Tak primer imamo na Ljubljanskem barju, kjer je šotišče znano še iz rimljanskih časov. Šota postaja pod vplivom pritiska in temperature sčasoma lignit, nato rjavi premog, črni premog in končno antracit, ki je skoraj čisti ogljik. Seveda imamo tu v mislih geološka časovna merila.

No, naše premojšče je v štadiju rjavega premoga. Na Dolu in zlasti v Laškem je ta razvoj že prešel polovico in se bliža štadiju črnega premoga.

Ko se je začelo močvirje hitreje pogrezati, je močvirni gozd prešel v globljo močvaro, kjer je bilo vedno manj snovi za organske sedimente. Začel se je usedati lapor, ki je v začetku še poln organskih primesi (črna krovina), navzgor pa postaja vedno svetlejši, dokler ne preide v fino pasovit rjav krovni lapor. Jezerska voda je morala biti zelo mirna, da so se ohranili tako fini pasovi svetlejšega in temnejšega laporja. Ozemlje se je vse bolj pogrezalo in končno ga je preplavilo Panonsko morje. Zato imamo zvezen prehod sladkovodnih sedimentov sivega krovnega laporja v oligocensko morskno glino zelenkasto sive barve, ki je zato tudi kratko rečeno sivica. Ta ima podobne fizikalne lastnosti kot talna glina, zato se ju na hitro težko loči in ju marsikdo zamenjuje. Njun izpirki pa se pod stereomikroskopom na prvi pogled ločijo. Še tako bela talna glina ima fina zrnca črne premoške snovi, medtem, ko jih morskata glina seveda ne more imeti. Zato pa ima sivica vse polno ostankov hišic enoceličnih morskih živalic iz skupine numulitov. Po sedimentaciji sivice nastopi kratka prekinitev — ozemlje se dvigne, da morje odteče, nato pa zopet potoni in se začno sedimentirati govške plasti. To so zeleni glavkonitski peščenjaki z vložki litotamnijskega apnenca.

PRIKAZ TERCIARNIH SEDIMENTACIJ V ZASAVJU

Slika 1

Naše življenje je veliko prekratko, da bi lahko neposredno opazovali geološke spremembe. Saj tudi ne vidimo nobene spremembe, če bi vgradili v mogočno stolpnico le en opečni zidak. Spremembe opazimo šele, ko je recimo dozidano novo nadstropje. To pa bi v zemeljski zgodovini pomenilo lahko nekaj deset milijonov let.

Geološka časovna merila torej niso leta, niti stoletja, ampak milijoni let.

Na morskino in jezersko dno se neprestano usedejo usedline (sedimenti), ki jih reke prinašajo vanj in jih vodni tokovi prenašajo na

Nekaj več kot 30 milijonov let je že minilo, kar so bile v naših krajih (Moravče, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško) obsežne, rahlo valovite obalne pokrajine ob obrežju Panonskega morja, ki je obsegalo vso sedanjo severno Hrvaško, severno Srbijo in Madžarsko. Kratke reke so ob nalivih preplavljale in zapolnjevale plitve doline s prodniki iz apnenca, dolomita in jih zalivale z izluženo glino psevdosilskih skladov. V višjih plateh je vedno manj kamenitih vložkov, vedno več pa je čiste gline. Pokrajina je tako dobila obliko precej široke ravnine, v kateri je v zadnjem štadiju

Barjanski rastlinski ostanki so vedno globlje pod površino. Sedaj so že stari blizu 10 milijonov let. Morska glina jih neprodušno izolira od zunanjega sveta. Pritisk novih sedimentov vedno bolj narašča, temperatura se z globino tudi počasi veča. Nato nastopi nova prekinitev sedimentacije, za njo pa se usedejo laške plasti (laški lapor, litotamnijski apnenec, prod). Brez prekinitve se za njimi usedajo še poslani sedimenti sarmata. Sedaj manjka le še 9 milijonov let do današnjih dni (glej sliko 1).

Kmalu nato pa se že dolgo trajajoče gubanje in dviganje Alp v sedanje višine prenese še na alpsko predgorje v Zasavju. Šele v tem obdobju se vse našete plasti s triadno podlago vred močno nagubajo, prelomijo, narinejo... To naj bi bil glavni vzrok, da je premog tako naglo pooglenel (veliki pritiski pri deformaciji terena) in da niso sloji ravni, temveč nagubani, prelomljeni, narinjeni.

Najvažnejša naloga pred šestimi leti ustanovljene geološke službe pri našem podjetju je torej študiranje komplicirane tektonike slojišča premoga.

Iz profilov širokočelnih odkopov

in geoloških podatkov iz raznih prog se da marsikaj sklepati. Kjer je teh podatkov premalo, se poslužujemo raziskovalnega vrtnja ali raziskovalnih prog.

Za zaključek naj opišem še, kako smo prebijali prečnico na V. obzorju jame Ojstro. Prečnico smo pognali iz smerne obzorne proge, ki gre od jaška Ojstro proti zahodu, najprej po morski glini in preide v krovni lapor. Na ordinati 2823, od koder smo začeli s prečnico proti severu, je križišče v rjavem krovnem laporju. Že po nekaj metrih prečnice se pojavi nariv: prišli smo v »črno krovino«, ki položno pada proti severu.

Naša geološka služba je predhodno podrobno proučila profil po tej prečnici iz vrtin in rudarskih del v njeni okolici.

Čimbolj je prečnica prodirala proti severu, toliko bolj siva in vedno bolj glinasta je postajala hrbinna. Bili smo namreč v krovni Javor sloja, ki se spušča proti severovzhodu. Prišli smo že na prehod k morski glini, ki je na videz podobna talni glini. Zato so bili nekateri v dvomih o pravilnosti naših domnev. Vendar pa smo tik pred koncem leta 1966 po nekaj metrov de-

beli prelomni coni zadeli v premog. Plasti ležijo tu praktično horizontalno, ker smo zadeli v dno kadunje, ki povezuje Zapadno polje — sever z Zapadnim poljem — jug.

Potem so zopet vsi pričakovali, da bomo po premogu zadeli v talnino. Prognoza geološke službe pa je bila krovina, ponovno tanjši premogov sloj in šele potem talna glina. Nadaljevanje prečnice proti severu je pokazalo, da je bil profil principiarno pravilno preštudirano, le po lokaciji in debelini plasti so bila odstopanja v mejah nekaj metrov, ponekod tudi desetih metrov.

Druge takih študij je v jami Hrastnik povezava C polja s Talnim skladom, potem premogov sloj južno od Vzhodne A kope in sedaj v jami Ojstro podrobna raziskava Javor sloja na višini V. obzorja.

Za take študije je potrebno poglobljeno spoznavanje geoloških prilik, ki zahteva dobro predstavo in interpretacijo različnih podatkov. Za vse to pa je potreben tudi čas, ki nam vse prehitro uhaja izpod rok, čeprav se geološko dogajanje poigrava s tisočletji in stotisočletji.

Anton Bregant, dipl. inž. rud.

Napredovanje del na gradbišču OSRD v Nikšiču

Že iz prvega članka, objavljene v Srečno, je znano, da gradbišče Biočki Stan leži na nadmorski višini 1500 m in je 27 km oddaljeno od Nikšiča. Komunikacijska zveza je zelo slaba, posebno v jeseni in pozimi, ko se prične deževna doba. Telefonske zveze nimamo, investitor pa obljubljuje radijsko zvezo s kratkovalovnimi oddajniki. Na Kutskem brdu, ki je 6 km oddaljen od našega gradbišča, že obstoja dnevni kop in jama za pridobivanje boksitne rude. Prav tako že obstoja dnevni kop Štitovo, ki pa je oddaljen 13 km od našega gradbišča. Praktično smo popolnoma navezani sami nase. Poleg tega imamo tudi lasten dovod električne energije 35 kV.

Ne bom opisoval priprav, ki so potrebne, da se gradbišče formira. S temi smo pričeli v septembru 1969. leta. Priključek električne energije smo dobili šele 20. decembra 1969. leta. Dotodaj smo delali pri karbidnih svetilkah in petrolejkah.

V prvi polovici decembra 1969 je že zapadlo 1 m snega, ki pa je v nekaj dneh skoraj skopnel tako, da v decembru 1969 in januarju 1970 nismo imeli posebnih težav s transporti. Omeniti moram, da smo si že prej pripravili zalogo glavnih

materialov (eksploziva, vžigalnikov, svedrov itd.), vendar je kljub temu še potrebno večkrat na teden pripeljati kako stvar. Pozimi je

namreč 6 km ceste od Kutskega brda do Biočkega Stana v naši oskrbi, ker na tej relaciji pozimi ne vozijo tovornjaki investitorja. Težave s snegom so se začele v prvi polovici februarja letošnjega leta. Po stopoma je zapadlo 3 m snega, tako da je bilo nemogoče obdržati

Jedilnica in kuhinja ekipe na gradbišču OSRD v Nikšiču — marec 1970
Foto: inž. Franc Starman

prostor komunikacijsko zvezo. Tudi, če smo uspeli splužiti cesto z buldožerjem Caterpillar D8, je bila pot prosta morda le za kak dan, nato pa jo je zopet zamedlo. Najhujše pa je bilo 6. marca, ko nam je vihar s snežnim metežem podrl nekaj stebrov daljnovoda 35 kV in smo morali z deli prekiniti ter poslati moštvo domov. Medtem, ko je bilo moštvo doma, sem ponovno organiziral pluzenje ceste, da smo lahko transportirali nove stebre in je potem Elektrodistribucija Nikšič v mesecu marcu popravila daljnovod. Če si hotel v tem času priti na gradbišče, je bilo potrebno pre-smučati 6 km. Iz tega obdobja izvirajo tudi fotografije.

Z deli smo ponovno pričeli 8. aprila, pravzaprav še v precej težavnih prilikah. Snega je bilo še 1,5 m, vendar je hitro skopnel. Treba je upoštevati, da so bili pred vhodom v rov zameti, visoki 4 m.

Z mesecem majem smo začeli normalno obratovati in smo napredovali do konca julija v tunelu na koti +1480 m, 750 m od vhoda. Prvi del tunela v dolžini 180 m je dvotir in profil 11,72 m², preostala dolžina pa enotirni profil 6,3 m². Hribina je izredno trd talninski apnec tako, da znaša poraba Vitezita 205,5 kg/m³ zrasle hribine. Omeniti moram, da smo koncem maja montirali nakladalne vozove Shuttle-car Hägglunds, 2 enoti, vsaka po 9,0 m³. Te naprave nam prihranijo čas in delo, ki je sicer potreben pri klasičnem načinu izmenjave praznih in polnih vozičkov ob priliki nakladanja z mehansko nakladalno lopato. Seveda smo s tem, da smo nabavili Hägglunds storili samo prvi korak k mehanizaciji napredovanja prog. Dobiti moramo večji nakladalec, namesto Eimco 12B vsaj Eimco 22 ali 25, če že ne

Zima na gradbišču OSRD v Nikšiču, rov je deloma zasut s snegom — marec 1970
Foto: inž. Franc Starman

Salzgitter HL400 ali Joy-Hägglunds. Poleg tega imamo prelahko lokomotivo. Potrebovali bi vsaj 6 ton težko. Za doseg maksimalnih napredkov, ki so bili doseženi v Evropi (15—20 m/dan) je potrebno mehanizirati tudi vrtanje. Danes imamo na razpolago jumbo mini-rodno 500, z dvema hidravličnima podajalnima napravama, prav primerna naprava za manjše profile.

Tudi z izgradnjo jaška Ø 4,6, ki naj bi povezoval horizont +1480 m in glavni izvozni horizont +1215 m, smo že napredovali. Do konca julija je bil izdelan del jaška od kote +1480 do kote +1505 m, v teku pa je tudi prebitje navozišča na koti +1480 m.

Na dokončen dvotirni profil izdelujejo tudi oblomno progo okrog jaška na horizontu +1480 m.

Z našim delom pravzaprav nismo zadovoljni, ker bi hoteli pokazati še kaj več. Imamo pa objektivne težave, ki nekoliko opravičujejo naše delo. Še vedno nimamo glavnega projekta in med delom dostikrat nismo vedeli, kaj bomo delali naslednji teden. Od projektantskega zavoda dobivamo skice občasno. Zaradi neviht imamo izpade električne energije, ki trajajo tudi 24 ur. Poleg tega imamo težave pri dostavi nujno potrebnega materiala, kar pa je splošni jugoslovanski problem.

Franc Starman, dipl. inž. rud.

Problematika avtoparka

Za normalen potek proizvodnje premoga in ostalih dejavnosti ima podjetje organiziran, poleg prometa z lokomotivami, promet s tovarnimi in osebnimi avtomobili. Iz istih razlogov ima podjetje v posesti tudi samohodne delovne stroje (buldožerje, nakladalce, viličarje in vlačilce).

Kljub temu, da je znaten del voznega parka (osebni avtomobili) in samohodnih delovnih strojev v raznih delovnih enotah, upravljata z večino avtomobilov, predvsem s tovarnimi avtomobili, samostojna enota avtopark v Trbovljah in enota avtopark pri rudniku Zagorje.

Organizacija upravljanja z avtomobili in delovnimi stroji se je odvijala ustrezno sprotim potrebam, v glavnem potrebam tehničnih zmogljivosti za nemoteno obratovanje vseh ostalih dejavnosti. Tako sta v podjetju sedaj dva avto-

parka popolnoma različnih organizacijskih oblik z različnim obračunom. Medtem, ko je avtopark Trbovlje samostojna delovna enota s svojim obračunom, je avtopark Zagorje delovna enota osnovne dejavnosti v smislu jamskega skupnega prevoza za rudnika Trbovlje-Hrastnik, pri rudniku Zagorje. Obračun dohodka odnosno osebnega dohodka sloni na povprečku osebnega dohodka 100 %-nega kopaškega delavnika rudnika Zagorje.

Zaradi vedno aktualnejšega vprašanja ekonomske upravičenosti obstoječe organizacije dveh avtoparkov ter različnih kompetenc pri upravljanju s samohodnimi delovnimi stroji in nekaterimi avtomobili, je nujno potrebno opraviti analizo sedanjega poslovanja ter na osnovi te izdelati predlog za boljšo organizacijo, odnosno boljše poslova-

nje v obstoječi organizaciji dveh avtoparkov.

Slabosti poslovanja se kažejo predvsem v slabem izkoriščanju prevoznih zmogljivosti. Na avtoparku Trbovlje še posebno, če ga primerjamo z avtoparkom Zagorje. To pa niti ni odvisno od same organizacijske oblike avtoparkov. Običajne posledice tako deljene organizacije enakoga dela, če se pri tem ne ugotavlja skupnega uspeha ali ne ugotavlja dohodek v odvisnosti od tega, so:

- 1) neenotna poslovna politika,
- 2) slabša izkoriščenost zmogljivosti
- 3) višji režijski stroški:
 - a) administrativni in tehnični uslužbenci,
 - b) skladiščna služba-zaloga,
 - c) remontne delavnice,
- 4) različnost sistemov nagrajevanja (ni materialne vzpodbude za boljše skupno delo).

V našem primeru, ko so storitve avtoparkov namenjene v glavnem lastnemu podjetju in se tudi značaj dela po posameznih področjih ne menja, ne moremo zasledovati posebne poslovne politike in je zato v obstoječi organizacijski obliki toliko ne pogršamo. Kljub temu pa bi se morali pri obravnavanju kapacitet bolj naslanjati na strokovno obdelane analize potreb, tipizacijo vozil, optimizacijo zmogljivosti po številu avtomobilov in nosilnosti posameznih vozil ter kapacitet ostalih delovnih strojev, na kalkulacije stroškov, na razpoložljive in v bodoče potrebne kadre in podobno.

Na osnovi strokovno obdelanih analiz se je treba odločiti, ali omogočiti za vsako ceno rentabilno poslovanje avtoparka kot delovne enote, z najnižjimi konkurenčnimi cenami uslug, ali za druge dražje rezervne zmogljivosti avtoparka, ko se koristi lastnega avtoparka odražajo v takojšnjih, hitrih in kvalitetnejših storitvah pri nespremenjeni organizaciji, predvsem v prvi izmeni. V tem primeru so stroški avtoparka vkalkulirani v stroške osnovne dejavnosti. Najboljšo možno

rešitev naj bi dosegli z boljšo organizacijo in optimizacijo obeh skrajnih izhodišč.

Iz analize izkoriščanja tovornih avtomobilov je razvidno, da je izkoriščenost vozil v obeh avtoparkih zelo različna. V glavnem pa je izkoriščenost različna v avtoparkih bolj zaradi slučaja kot organizacije dela, ker je v glavnem odvisna od značaja storitev odnosno različnih potreb. Usluge oziroma storitve avtoparka Zagorje so pretežni del stalni prevozi premoga ali jalovine na istih relacijah v vseh treh izmenah. Usluge avtoparka Trbovlje osnovni dejavnosti se nanašajo v razmerju 80 : 20 na stalne in občasne vožnje. Vendar so tudi stalne vožnje samo v dopoldanski izmeni in se ne ponavljajo vedno v enakih časovnih obdobjih. Izkoristek zmogljivosti je tako v avtoparku Trbovlje minimalen, zadovoljiv pa ni niti v Zagorju.

Analiza izkoriščenosti tovornih avtomobilov nam ob obstoječih razmerah, t. j. da dela avtopark Zagorje redno v treh izmenah z večjim delom zmogljivosti, avtopark Trbovlje pa le v prvi izmeni, daje naslednje ugotovitve:

Analiza izkoriščanja tovornih avtomobilov (enega meseca):

Tek. št.	Element	Trbovlje	Zagorje	ZPT
A — Kapacitete				
1)	število kamionov ob inventuri	16	11	27
2)	skupna nosilnost kamionov v tonah	86,50	108	194,50
3)	povprečna nosilnost kamionov	5,04	9,80	7,2
B — Delo kamionov				
4)	avtodnevi vseh kamionov (avtodan 24 ur)	442	320	762
5)	avtodnevi urejenih vozil	364	291	655
6)	od tega na delu	364	247	611
7)	v garaži brez dela	—	27	27
8)	ure dela vseh vozil skupaj	2.912	3.638	6.550
9)	skupno prevoženi km	30.500	27.790	58.290
10)	prevoženi km s tovorom	21.346	14.531	35.977
11)	prevožen tovor v tonah	9.160	57.424	66.584
12)	prevoženo ton/km	106.730	178.056	284.786
C — analiza				
13)	število zaposlenih šofer.	17	18	35
14)	koefic. izkorišč. voz. parka (6:5)	100	88	93,2
15)	povpreč del. čas. enega vozila na delu (8:6)	5,25	14,70	10,70
16)	povpreč. kilometraža vozila na delu (9:6)	83,80	112,30	95,50
17)	koefic. izkorišč. pod bremenom (10:9)	69,50	52,40	61,50
18)	koefic. izkorišč. nosilnosti $\frac{12}{9 \times 3}$	69,50	65,40	68,00
19)	koefic. tehnične brezhibnosti (5:4)	82,40	91,00	86,00

Število šoferjev na en tovorni avtomobil: Trbovlje 1,06 — Zagorje 1,63. Pri enaki izkoriščenosti avtoparka bi v avtoparku Trbovlje na 16 tovornih avtomobilov zaposlili lahko še najmanj 9 šoferjev.

Koeficient izkoriščanja voznega parka (avtodnevi vozil na delu: avtodnevi vseh vozil-urejenih) kaže, da je prav zaradi izredne dinamike občasnih voženj izkoristek voznega parka v Trbovljah 100 %, v Zagorju pa le 88 %.

Povprečni delovni čas vozila na delu (ure dela vseh vozil skupaj: avtodnevi urejenih vozil na delu) je v Trbovljah 5 ur 15 minut, v Zagorju pa 14 ur 42 minut. Z upoštevanjem pogojev dela (tri izmensko in enoizmensko obratovanje) ugotavljamo, da je povprečni delovni čas vozila na delu 5 ur 15 minut, 65,7 % ene izmene v Trbovljah, 14 ur 42 minut pa 57 % treh izmen v Zagorju.

Pri povprečno prevoženih km vozila na delu, je na uro dela v Trbovljah 10,5 km, v Zagorju le 4,7 km. Na avtodan v Trbovljah 83,5 km, v Zagorju 112,3 km. Iz tega pokazalca je razvidno, da opravijo kamioni na delu v Trbovljah večjo kilometražo kot v Zagorju v razmerju 1 : 2,24.

Iz istih razlogov je koeficient izkoriščanja kamionov pod bremenom Trbovlje 69,50, v Zagorju 52,40.

V koeficientu izkoriščanja nosilnosti ni bistvene razlike med avtoparkoma. V Trbovljah je koeficient 69,50 nekoliko boljši, kot v Zagorju 65,40. Boljši koeficient izkor. pod bremenom in boljši izkoristek nosilnosti sta v Trbovljah boljša zaradi značaja prevozov (možnih je več kombinacij polnih voženj v obe smeri kot pa v avtoparku Zagorje pri stalnih vožnjah premoga in jalovine).

Iz analize izkoriščanja zmogljivosti avtoparkov lahko povzamemo naslednji zaključek:

- izkoriščanje kamionov je v avtoparku Zagorje po časovni angažiranost znatno večje v kot v Trbovljah (v razmerju 1:2,8). Upoštevaajoč možnosti triizmenskega obratovanja pa izkoriščanje kljub temu ni zadovoljivo;
- izkoriščanje kamionov avtoparka Trbovlje je znatno slabše, ker se obratuje v glavnem le v eni izmeni, četudi je izkoriščanje zmogljivosti v času obratovanja boljše kot v avtoparku Zagorje. Če primerjamo ugotovitve še s posplošenim normativom kamionskega avtoprevoznitstva, da je kamion rentabilen, če prevozi v enem letu najmanj 25.000 km, potem dobimo tale zaključek:

avtopark	kamionov	kilometrov	km/kam/leto	25.000=100
Trbovlje	16	366.000	22.900	91,5
Zagorje	11	333.480	30.300	121,0
Skupaj	27	699.480	25.900	103,5

Vsi pokazalci kažejo na velike neizkoriščene zmogljivosti obeh avtoparkov. Finančno poslovanje obeh avtoparkov se giblje na meji rentabilnosti, kar je posledica tako ugotovljenih dejstev in se ujema z mejo rentabilnosti ocenjeno na minimalno prevoženih 25.000 km letno.

Iz opisa obstoječega stanja je razvidno, da sta se delovni enoti — avtoparka — v zmogljivosti, po vrsti vozil, po opremljenosti in organiziranosti, razvijali povsem ločeno in kar najbolj ustrezajoče po-

trebam svojih osnovnih enot, rudniku Trbovlje in Hrastnik ter rudniku Zagorje. Vse od integracije rudnikov dalje, so razen tu in tam kakšnega dogovarjanja, ni iskalo boljše organizacije, ki bi izhajala iz bolj ali manj strokovne analize.

Vsi pokazalci analize sedanje organizacijske oblike in poslovanja kažejo, da je smotrno iskati za boljše poslovanje, takšno izboljšanje sedanje organizacije ali samo takšno organizacijsko obliko združenega avtoparka, s katero bo zagotov-

ljeno boljše izkoriščanje prevoznih in ostalih zmogljivosti z nižjimi ali najmanj enakimi stalnimi stroški. S tem bo zagotovljen tudi boljši finančni rezultat, ki se ne bo v celoti odražal samo v knjigovodskih podatkih avtoparka, temveč bo imel svoj posredni vpliv na proizvodni in finančni rezultat celotnega podjetja.

Ne glede na to, kakšna naj bo oblika bodoče organizacije avtoparka, se mora poenotiti administrativno poslovanje in obračun, tako da bodo med avtoparki primerljivi tudi vsi finančni pokazalci.

Končni cilj boljše organizacije ali boljšega poslovanja avtoparkov mora biti ta, da dosežemo boljši gospodarski rezultat celotnega podjetja in ne le posameznega avtoparka kot delovne enote.

Vilko Kovač

Samoupravni organi in njihovo delo v zadnjem razdobju

Osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori so imeli od sredine junija pa do sredine avgusta t. l. večje število sej, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1) Na 3. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 26. 6. 1970:

- na podlagi posebne ugotovitve je izenačil dve delovni mesti revirnih poslovdij na rudniku Hrastnik, s podobnimi delovnimi mesti na ostalih dveh rudnikih,
- potrdil je predlog o izročitvi spominskega darila jubilarantom dela za 30 (moški) in 25-let dela (ženske) pri našem podjetju; nagrade-zapestne ure so bile podeljene na proslavi dneva rudarjev, dne 2. 7. 1970 v delavskem domu v Hrastniku,
- v svet splošne bolnice v Trbovljah je bil imenovan za naslednjo mandatno dobo, ki traja štiri leta, Emil Kohne, dipl. inž. ru., glavni varnostni inženir, kot predstavnik našega podjetja,
- odobril je preknjižbo inventurnih razlik na elektrostrojnem oddelku rudnika Hrastnik v zvezi s primopredajo skladiščne službe,
- odobril je prevzem obveznosti do prejetega stanovanjskega poposojila iz skada za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcem NOB za rudniško stanovanjsko hišo Trg revolucije 6,
- soglašal je z ocenjeno vrednostjo odpadnega materiala izločene zgradbe sesalke v Kisovcu,
- odobril je nabavo televizijskega sprejemnika za samski dom v Zagorju,
- odobril je izločitev nekaterih dotrajanih in tehnološko zastarelih osnovnih sredstev na posameznih enotah,

- odobril je Francu Skrinarju gradnjo stanovanjske hiše na delu rudniškega zemljišča pod Ostrim vrhom,
- ugodno je rešil še nekaj drugih prošelj in pritožb, nekaj jih je zavrnil, nekatere pa odstopil v reševanje drugim službam,
- potrdil je finančni obračun in delitev dohodka za razdobje januar—maj t. l.; naročil je, da je treba čimprej likvidirati depozit premoga na jašku Loke v Zagorju ter da je treba uvesti ustaljen način povprečnega osebne dohodka,
- sklenil je, da morajo delovne enote spričo težav oziroma slabše situacije v podjetju pooprčiti delovno disciplino in izvesti koordinacijo v proizvodnem pro-

cesu v zvezi s kadrovsko zasedbo določenih delovnih mest; s tem v zvezi je sprejel še nekatere druge sklepe, ki se nanašajo na boljše izkoriščanje odprtih kapacitet in dostavo jamskih vozičkov,

- soglašal je z osnutkom pravilnika o urejanju delovnih razmerij delavcev ZPT — OSRD, razporejenih na delu v tujini, z manjšo dopolnitvijo,
- izvesti je potrebne ukrepe v zvezi s visokim številom izostankov zaradi bolezenskih in drugih izostankov z dela;

2) Na 1. seji odbora za izume in racionalizacije, dne 27. 6. 1970:

- seznanil se je s svojimi obveznostmi, ki mu jih nalaga statut podjetja,

Dvorana novozgrajenega delavskega doma v Hrastniku je bila nabito polna na proslavi dneva rudarjev, dne 2. julija 1970

Foto: Milan Cerinšek

— odobril je po predhodni proučitvi izplačilo nagrad šestim članom delovne skupnosti za predlagane in sprejete tehnične izboljšave. Nagrade so bile odobrene tovarišem: Ključevšku Ivanu iz rudnika Zagorje, Flajsu Ivanu iz rudnika Hrastnik, Cizelju Dragotu iz rudnika Trbovlje, Brinarju Ivanu iz elektrostrojnega obrata, Ašiču Alojzu iz rudnika Hrastnik in Jamniku Zvonetu iz elektrostrojnega obrata Trbovlje in podeljene na proslavi dneva rudarjev, dne 2. 7. 1970;

3) Na 1. seji odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, dne 10. 7. 1970:

- proučil je svoje obveznosti in dolžnosti, ki mu jih nalaga statut podjetja,
- potrdil je poročilo glavnega varnostnega inženirja o analizi stanja varstva pri delu v podjetju,
- sklenil je, da morajo kadrovske službe enot obvezno izvajati določila člena 8 pravilnika o izplačevanju nadomestil za primere bolezni oziroma nezgod,
- na prihodnji seji bo obravnaval program dela tega odbora za letošnje leto,
- v primeru nezgode tov. Homška bo zadevo ponovno obravnaval potem, ko bo zbral dodatne podatke,
- pripravil je predlog za osrednji delavski svet, da odobri sredstva za izvedbo sistematičnega ginekološkega pregleda vseh zaposlenih žensk pri ZPT preko zdravstvenega doma Zasavje,
- odstopil je vlogo občinskega odbora rdečega križa Trbovlje delovnim enotam na področju Trbovelj, da zavzamejo svoje stališče glede včlanjenja v to organizacijo oziroma plačevanja članarine po posameznih članih delovne skupnosti,
- sklenil je priporočiti delavskemu svetu rudnika Trbovlje, da prouči možnost sodelovanja pri adaptaciji stanovanja za delovnega invalida, ki bi se zaposlil kot hišnik in kurjač na šoli Alojza Hohkrauta v Trbovljah;

4) Na 1. seji odbora za splošni ljudski odpor, dne 9. 7. 1970:

- odbor je razpravljal o organizaciji narodne obrambe v podjetju in s tem v zvezi sprejel nekatere sklepe, ki jih bodo odgovorni tovariši morali izvesti,
- za urejevanje izredno široke problematike v zvezi z narodno obrambo je potrebno, da se v podjetju odpre posebno delovno mesto »referent za narodno obrambo«, ki bi imel na skrbi številne naloge, ki jih nalagajo zakonski predpisi in razna navodila pristojnih oblasti;

Predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje tov. Ludvik Zalokar je izročil denarne nagrade trem učencem osnovnih šol, ki so napisali najboljše prispevke na temo: Zasavski premogovniki - 25 let dela v svobodi

Foto: Milan Cerinšek

5) Na 5. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 13. 7. 1970:

- potrdil je poročilo o izvajanju sklepov, ki so bili sprejeti na zadnjih dveh zasedanjih,
- revizijski oddelek je dobil nalogo, da pregleda na vseh delovnih enotah izvajanje pravilnika o delitvi osebnih dohodkov s tem, da ugotovi, če eventualno nagrajujejo svoje sodelavce z vemerilih, ki niso v skladu z veljavnim pravilnikom,
- sprejel je statut podjetja z določenimi spremembami in dopolnitvami,
- potrdil je poročilo o doseganju in delitvi dohodka za vse dejavnosti podjetja za čas od 1. 1. do 31. 5. 1970,
- odobril je obratovanje na dela proste sobote v juliju, da bi na ta način izboljšali situacijo v pogledu boljše proizvodnje na vseh treh rudnikih,
- odobril je najetje kredita pri republiškem rezervnem skladu gospodarskih organizacij v višini 3.500.000,00 din z odplačilnim rokom do 15. decembra 1970.
- izvolil je tovariša Antona Prosenca, predsednika osrednjega delavskega sveta ZPT ter Jožeta Zorčiča, inž. org. dela, namestnika glavnega direktorja, kot delegata na II. kongresu samoupravljalcev v Sarajevu, ki bo v letu 1971,
- sprejel je pravilnik o urejanju delovnih razmerij delavcev ZPT — OSRD, razporejenih na delo v tujini, z manjšo dopolnitvijo,
- obravnaval je pismo delavskega sveta rudnika Hrastnik, ki se nanaša na reševanje proizvodne problematike, s posebnim oziro-

ma na odpravo ozkih grl pri skupnem prevozu,

- odobril je uvedbo novega delovnega mesta »referent za narodno obrambo pri ZPT« in to na predlog odbora za splošni ljudski odpor,
 - sprejeli so na znanje informacijo glavnega direktorja o akcijah podjetja, ki se nanašajo na informacije in posredovanja pri raznih republiških in zveznih institucijah zaradi težavne situacije premogovništva;
- ### 6) Na 4. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 21. 7. 1970:

- odobril je odpis oziroma izločitev nekaterih osnovnih sredstev na rudnikih Hrastnik in Trbovlje,
- na znanje je sprejel poročilo o rezultatih službenega potovanja, ki sta ga opravila Klenovšek Srečko, dipl. inž. rud., direktor obrata za specialna rudarska dela in Šikovec Rudolf, dipl. inž. rud., vodja razvojnega oddelka, v Alžirijo v času od 23. 6. do 4. 7. 1970,
- potrdil je poslovno poročilo in polletno bilanco za I. polletje 1970 za vse dejavnosti podjetja; ob tej priliki je sprejel nekaj sklepov, za katere izvedbo so bile zadolžene posamezne strokovne službe in se nanašajo na porabo električnega toka, problematiko izostankov z dela, aktiviranje investicijskih objektov, kemijsko-tehnološki laboratorij, obrat Kotredež rudnika Zagorje in drugo,
- potrdil je poročilo o porabi amortizacijskih sredstev za I. polletje 1970 in poročilo o poteku

investicijskih del za to razdobje, sklenil je, da morajo strokovne službe zagotoviti po predhodnem dogovoru nemoteno obratovanje nove sepracije;

7) Na 6. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 27. 7. 1970:

- potrdil je poslovno poročilo ter doseganje in delitev dohodka in bilanco za I. polletje 1970, za vse dejavnosti podjetja,
- obravnaval je še dve vlogi, ki sta se nanašali na odškodninski zahtevek in dodelitev stanovanja, vendar pa ni sprejel nobenega sklepa,
- odobril je enkratni sistematični ginekološki pregled vseh zaposlenih žensk pri ZPT na stroške podjetja; organizacijo in izvedbo tega pregleda ima na skrbi služba varstva pri delu,
- odobril je spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sicer tisto poglavje, ki se nanaša na pridobitev pravice do spominskega darila, t. j. zapestne ure po 30 oziroma 25-letnem delu pri podjetju,
- sprejel je še manjšo spremembo pravilnika o delovnih razmerjih,

ki se nanaša na zaposlovanje mladoletnih delavcev in na postopek v primerih, ko delavci samovoljno prenehajo z delom, zaradi uveljavljanja odškodninskega zahtevka,

- sklenil je, da je treba mladoletne delavce obvezno vezati na zaposlitev v jami po dopolnjenem 18. letu starosti,
- pravni sektor je dobil nalogo, da v sodelovanju z delovnimi enotami dosledno in pravočasno vlaga odškodninske zahtevke proti tistim delavcem, ki samovoljno prenehajo z delom v podjetju;

8) Na 3. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 4. 8. 1970:

- odobril je izplačevanje štipendij od naslednjega šolskega leta dalje devetim prosilcem, hkrati pa je odobril študijsko pomoč dvanajsetim prosilcem za šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah,
- odobril je vključitev v uk z naslednjim šolskim letom kandidate za izučitev kvalificiranega kovinarja, kvalificiranega električarja in kvalificiranega avtoe-

lektrikarja oziroma avtomehnikarja,

- sprejeli so tudi določila, ki naj jih vsebuje učna pogodba in se nanašajo na medsebojne obveznosti podjetja in staršev oziroma vajencev,
- pooblastil je direktorja kadrovskega sektorja in vodjo rudarskega šolskega centra ZPT, da osebno posreduje pri pristojnem zavodu za zaposlovanje v BiH zaradi nadaljnjega vključevanja učencev v uk pri rudarskem šolskem centru,
- obravnaval je še vloge o predčasnih razrešitvah delovnih razmerij in črtanju pripravniškega staža,
- sklenil je, da vajenci v času šolskih počitnic, ko ne stanujejo v domu rudarskega šolskega centra, ne plačajo oskrbnine v višini 180,00 din,
- pooblastil je kadrovskega sektorja, da na vse bodoče prošnje za dodelitev štipendije in študijske pomoči odgovarja samostojno, brez obravnavanja na odborovi seji, ker so razpoložljiva sredstva izčrpana oziroma razdeljena.

Tine Lenarčič

Gradnja individualnih stanovanjskih hiš

Naše podjetje že vrsto let pomaga članom lastne delovne skupnosti pri gradnji individualnih stanovanjskih hiš s tem, da jim odobrava v okviru možnosti posojila pod razmeroma ugodnimi pogoji.

Tudi v letošnjem letu je bil objavljen razpis s posebno okrožnico, z dne 12. marca. Razpisana je bila možnost najetja posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo članom naše delovne skupnosti za vsa tri področja, t. j. za področje Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Po tem razpisu so imeli prednost pri dodelitvi posojila tisti prosilci iz vrst članov delovne skupnosti, ki bodo še v letošnjem letu izpraznili rudniško stanovanje in se v celoti preselili v lastno hišo oziroma lastno stanovanje. Sicer pa so prišli v poštev za dodelitev posojila tudi ostali prosilci, če so si pridobili pravočasno lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Ti dve listini sta namreč tudi osnova za sklenitev ustrezne posojilne pogodbe. Prosilci za dodelitev posojila so morali v svoji prošnji navesti, kje so zaposleni, kje grade oziroma kje nameravajo graditi svojo hišo, v kakšni fazi se gradnja hiše nahaja, koliko posojila so že prejeli in iz kakšnih virov, koliko sredstev bi še potrebovali za dokončanje, približen rok vselitve v lastno hišo ter, če prosilec poseduje rudniško ali kako drugo stanovanje.

Za dodelitev kredita je bila na podlagi vloženih prošenj imeno-

na s strani upravnega odbora prejšnje mandatne dobe, posebna tričlanska komisija, ki je imela nalogo preveriti zbrane podatke in odločiti o višini posojila. Okvirni znesek posojila je bil hkrati določen na 45.000,00 din. Ta znesek pa prosilec lahko koristi v treh letih, t. j. v treh obrokih.

Sredstva za dajanje posojil za

individualno stanovanjsko izgradnjo se formirajo pri podjetju iz različnih virov, tako iz dela sklada skupne porabe, iz vplačanih anuitet za posojila iz prejšnjih let ter iz ostanka sredstev za stanovanjsko izgradnjo. V letu 1970 so iz teh virov na razpolago za individualno stanovanjsko izgradnjo, naslednja sredstva:

Vir sredstev	Področje	
	rudnika	Trbovlje-Hrastnik Zagorje
— iz sklada skupne porabe podjetja	300.000,00	—
— iz vplačanih anuitet za individualno stanovanjsko izgradnjo iz prejšnjih let	100.000,00	50.000,00
— vračila danih posojil-anuitete (IGM, TEVE Zagorje)	—	32.600,00
— iz dela sredstev sklada skupne porabe, ki ga je odstopil delavski svet rudnika Trbovlje	60.000,00	—
— iz ostanka sredstev za stanovanjsko izgradnjo oz. vplačane amortizacije stanovanj od stanovanjskega podjetja Zagorje	—	100.000,00
S k u p a j	460.000,00	182.600,00

Ta sredstva so bila s strani komisije porazdeljena upravičenim prosilcem. Pri svoji odločitvi se je komisija opirala na razpisne pogoje ter na sredstva, ki so bila formirana za dajanje posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo ter

večje adaptacije po posameznih območjih.

Za letošnje leto so prejeli posojilo za gradnjo lastnih stanovanjskih hiš naslednji člani naše delovne skupnosti:

1) s področja Hrastnika:

Babič Justin	5.000,00 din
Čeperlin Sandi	10.000,00 din
inž. Dolanc Boris	5.000,00 din
Debelak Lado	10.000,00 din
inž. Erman Silvin	10.000,00 din
Grobelnik Anton	5.000,00 din
Hafner Alojz	10.000,00 din
Hotko Ivan	10.000,00 din
Jager Ivan	5.000,00 din
Klemen Ivan	5.000,00 din
Klenovšek Ivan	10.000,00 din
Kirn Ivan	10.000,00 din
Lapornik Franc	5.000,00 din
Majcen Franc	20.000,00 din
Pust Emil	10.000,00 din
Ramšak Anton	10.000,00 din
Šubič Alojz	5.000,00 din
Tabor Jože	15.000,00 din
Tojanko Ivan	10.000,00 din
Tršek Julij	15.000,00 din
Trbovc Ferdo	5.000,00 din

Skupaj 190.000,00 din

2) s področja Trbovelj:

Ajdišek Matija	5.000,00 din
inž. Berger Ivan	10.000,00 din
Bratun Stanko	5.000,00 din
Bigman Rezi	15.000,00 din

Ceferin Viktor	15.000,00 din
Drnovšek Milan	15.000,00 din
Drnovšek Ivan	10.000,00 din
Fele Jože	15.000,00 din
Gotal Juro	5.000,00 din
Hvala Franc	10.000,00 din
Hrovatič Anton	4.000,00 din
Jerman Jože	10.000,00 din
Klenovšek Viktor	15.000,00 din
Kovač Ljudmila	10.000,00 din
Kovač Janez	10.000,00 din
Pucelj Anton	10.000,00 din
Starc Gabrijela	15.000,00 din
Savšek Martin	10.000,00 din
Senčar Berta	5.000,00 din
inž. Ušeničnik Matija	15.000,00 din
Matko Franc	10.000,00 din
Vrtačnik Frida	10.000,00 din

Skupaj 229.000,00 din

3) s področja Zagorja:

Baloh Franc	15.000,00 din
Beja Rafael	5.000,00 din
inž. Flisek Bogdan	15.000,00 din
Govejšek Ernest	20.000,00 din
Gošte Roman	5.000,00 din
Juvan Janez	5.000,00 din
inž. Kovač Pavel	20.000,00 din

Kreča Franc	5.000,00 din
Košak Jože	10.000,00 din
Lovrač Slavko	5.000,00 din
Marn Tone	5.000,00 din
inž. Mlinar Franc	5.000,00 din
Medved Jože	5.000,00 din
Marinko Tomaž	10.000,00 din
Močilnikar Karel	10.000,00 din
Omahne Franc	15.000,00 din
Ržišnik Mirko	5.000,00 din
Radej Andrej	15.000,00 din
Smrkolj Alojz	10.000,00 din
Štibernik Bojan	5.000,00 din

Skupaj 190.000,00 din

V celoti je bilo razdeljenih 609.000,00 din. Vsak posojiljemalec je na temelju odločitve komisije sklenil v pravnem sektorju podjetja ustrezno posojilno pogodbo.

Prepričani smo lahko, da je tak način sodelovanja podjetja pri reševanju stanovanjske stiske povsem opravičljiv, saj podjetje pride na ta način do prostih stanovanj, katere je možno nato dodeliti drugim številnim prosilcem iz vrst članov delovne skupnosti.

T. L.

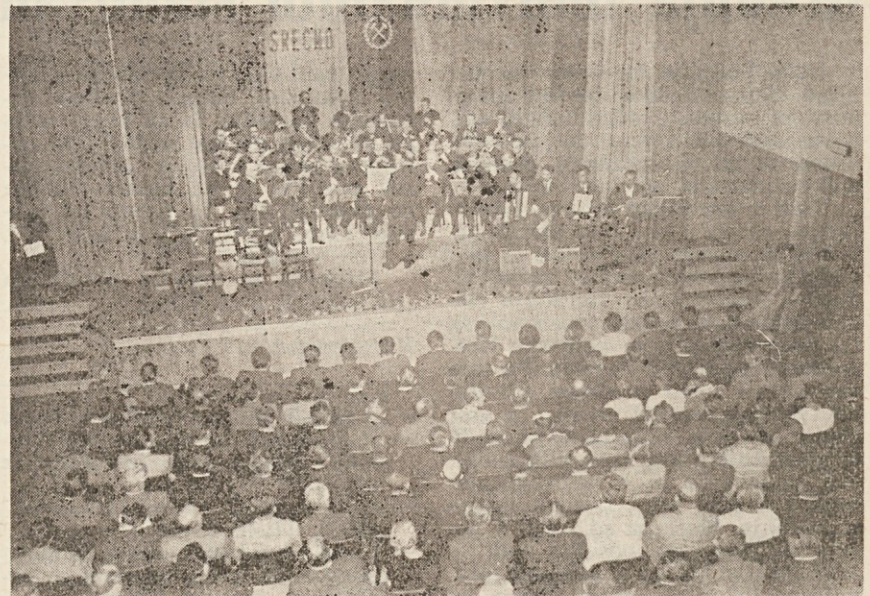
Proslava ob dnevu rudarjev

V četrtek, 2. julija 1970 je bila od 18. pa do 20. ure proslava letošnjega dneva rudarjev v novozgrajenem delavskem domu na Logu v Hrastniku.

Proslave se je udeležilo preko 400 članov naše delovne skupnosti ter povabljenih gostov iz vseh treh zasavskih občinskih skupščin, občinskih konferenc ZK, občinskih konferenc SZDL, občinskih sindikalnih svetov ter republiški in zvezni poslanci za naše območje. Proslavi je prisostvoval tudi podpredsednik republiške skupščine SRS tovariš Marjan Orožen.

Program proslave je potekal takole:

Za uvod je zaigrala rudarska godba Svobode I iz Hrastnika Staneta Plahute »Rudarsko koračnico«, nato je imel slavnostni govor predsednik osrednjega delavskega sveta ZPT tovariš Anton Prosenc, za njim je govoril tovariš Marjan Orožen, podpredsednik republiške skupščine SRS, o raznih aktualnih problemih. Za njegovim govorom je rudarska godba zaigrala dve skladbi tamburaši rudarskih gasilcev iz Trbovelj so izvedli kratek koncert štirih skladb. Tovariš Vlado Sihur, direktor kadrovskega sektorja podjetja, je prebral kratko obvestilo o letošnji podelitvi spominskih daril-zapestnih ur članom delovne skupnosti, ki so prebili pri delu v podjetju 30 let (moški) oziroma 25 let (ženske) dela. Tine Jelen iz Trbovelj je s svojim ansamblom zaigral tri skladbe, nato pa je tovariš Rado Kantužar, predsednik rudniškega

Na proslavi dneva rudarjev v hrastniškem delavskem domu, je sodelovala rudarska godba iz Hrastnika pod vodstvom dirigenta Staneta Plahute ter nekateri zabavni ansambli iz Zasavja
Foto: Milan Cerinšek

odbora sindikata rudarjev — ROS-a podelil športne pokale zmagovalnim ekipam iz posameznih delovnih enot ZPT, ki so si v medsebojnem tekmovanju pred dnevom rudarjev priborile prvo mesto. Kvintet glasbene šole iz Trbovelj je zaigral tri skladbe, zatem pa je tovariš Drago Borišek, dipl. inž. rud., kot predsednik odbora za izume in tehnične izboljšave, podelil nagrade in priznanja šestim članom za sprejete tehnične izboljšave. Rudarska godba iz

Hrastnika je izvedla skladbo Kristofer-Plahuta: Danaide, nato pa je predsednik odbora za zaposlovanje in izobraževanje tovariš Ludvik Zalkar podelil nagrade za najboljše šolske naloge, ki so jih napisali učenci iz osnovnih šol heroja Rajka v Hrastniku in osnovne šole Tončke Čeč iz Trbovelj na temo: Zasavski premogovniki-25 let dela v svobodi. Pogrešali smo prispevke šole Toneta Okrogarja iz Zagorja. Ansambel Veseli rudarji iz Trbo-

Predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev-ROS tov. Rado Kantužar, je izročil predstavnici zmagovalnih ekip športne trofeje, ob zaključku tekmovanj v raznih športnih disciplinah pred letošnjim dnevom rudarjev

Foto: Milan Cerinšek

velj so zaigrali tri skladbe, vmes pa sta tovariša Irena Kavšek in tovariš Ivo Trbovc iz Hrastnika prebrala tri nagrajene prispevke na prednjo temo. Ansambel Janez Mahkoviča iz Zagorja je zaigral štiri skladbe, nato pa je rudarska godba iz Hrastnika zaključila proslavo. Pred zaključkom so prejeli predstavniki posameznih ansamblov skupno z zahvalo za sodelovanje, šopek nageljnov.

Po končani proslavi so direktorji oziroma vodje delovnih enot razdelili jubilentom dela zapestne ure in jim ob tej priliki čestitali ter se zahvalili za dolgoletno delo v podjetju. Udeležence iz Trbovelj in Zagorja so odpeljali na domove naleti avtobusi.

Scenarij in vezni tekst za proslavo je pripravil Jože Skrinar. Vezni tekst je brala Slavica Potušek iz rudnika Hrastnik, organizacijo proslave pa je imel na skrbi splošni sektor podjetja.

Nagrade po 100,00 din za najboljše prispevke, ki so jih napisali učenci osnovnih šol, so prejeli Herta Podmenik, učenka iz osnovne šole heroja Rajka iz Hrastnika, Franci Kadunc, učenec iz osnovne šole Tončke Čeč iz Trbovelj in Stane Šterbucelj, učenec iz osnovne šole na Dolu pri Hrastniku.

Ekipe iz posameznih delovnih enot so v času od 1. do 30. junija 1970 tekmoval v naslednjih športnih disciplinah: nogomet, namizni tenis, kegljanje, streljanje in šah. Organizacijo športnih tekmovanj je imela na skrbi posebna komisija, ki so jo sestavljali referenti za šport in rekreacijo sindikalnih združenj ZP in rudniškega odbora sindikata. Ta je določala delegate, glavne sodnike, stranske sodnike, igrišča, sestavo moštev, prevoz, kraj in čas posameznih tekem in ostalo.

V slavnostnem govoru je predsednik osrednjega delavskega sveta tovariš Tone Prosenec omenil, da ob prazniku slovenskih rudarjev praznujemo hkrati tudi občinski praznik občine Hrastnik, praznik borcev NOB, 25-letnico osvoboditve jugoslovanskih narodov, 20-letnico izvolitve prvih delavskih svetov, ter 100-letnico rojstva V. I. Lenina. Poudaril je, da je v štirih letih narodno-osvobodilnega boja padlo 832 rudarjev iz vseh treh zasavskih rudnikov, zato je prav, da se jih ob tej priliki spomnimo skupno s tistimi sodelavci-rudarji, ki so v času obnove in izgradnje

porušene domovine in v času izgradnje naše samoupravne družbe, dali svoja življenja. Vsi navzoči so počastili njihov spomin. Na kratko je orisal razvoj revirjev v zadnjih letih, prispevek rudarjev k razvoju naše družbe, omenil je vodilno vlogo Partije pri našem vsestranskem razvoju, pričetek razvijanja samoupravnega sistema v letu 1950, progresivno moč samoupravljalcev, ki se kaže v zelo razvejanem samoupravljanju v podjetju ter o težnjah celotne delovne skupnosti in vodstva podjetja za nadaljnji uspešni razvoj podjetja in izboljšanje pogojev zaposlenih. V svojem govoru je dejal: »čeprav kolektiv Zasavskih premogovnikov v danem trenutku vseh teh teženj, potreb in zahtev ne more izpolniti, pa pritisk njihovih zahtev vendarle pozitivno vpliva na celoten kolektiv in razvoj. Kajti, če danes določenih teženj in novih zahtev ni mogoče uresničiti, jih bo mogoče jutri, po jutrišnjem ali v bližnji perspektivi. Dosedanji razvoj premogovištv, zlasti razvoj modernizacije in tehnologije, novih investicijskih vlaganj, so potrdili pravilnost naše politike na tem področju. Pod vplivom vseh teh sprememb in naporov našega kolektiva sta proizvodnja in storilnost v nenehnem porastu«. Nazadnje pa je čestital celotnemu kolektivu Zasavskih premogovnikov-Trbovlje ob dnevu rudarjev z željo da, bi dosegali v bodoče še boljše rezultate pri gospodarjenju in upravljanju. Hkrati je čestital tudi vsem borcem NOB iz vrst naše delovne skupnosti in zasavskih občin ob prazniku dneva borcev ter občanom Hrastnika ob njihovem občinskem prazniku.

T. L.

Ob koncu proslave ob dnevu rudarjev so prejeli predstavniki vseh sodelujočih ansamblov v dar šopek rdečih nageljnov

Foto: Milan Cerinšek

Spominsko darilo

Na proslavi dneva rudarjev, dne 2. julija 1970, v novozgrajenem delavskem domu v Hrastniku, so bile podeljene zapestne ure članom naše delovne skupnosti, ki so dopolnili neprekinjeno 30 let dela pri podjetju (moški) oziroma 25 let dela (ženske).

Predlog za izročitev zapestnih ur je pripravila posebna komisija na podlagi gradiva, ki so ga poslale tej komisiji posamezne delovne enote. Dokončno pa ga je potrdil odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT na svoji seji dne 26. 6. 1970.

Po posameznih delovnih enotah je prejelo v dar zapestne ure naslednje število sodelavcev:

	moški	ženske	skupaj
rudnik Krastnik	36	1	37
rudnik Trbovlje	59	2	61
rudnik Zagorje	75	—	75
separacija Trbovlje	12	4	16
separacija Zagorje	4	1	5
obrat za specialna rudarska dela	4	—	4
elektrostrojni obrat	2	—	2
avtopark	1	1	2
nabavni oddelek	3	1	4
rudarski šolski center	9	8	13
uprava ZPT	5	8	13
SKUPAJ	210	18	228

Zapestne ure so nagrajencem izročili ob krajšem nagovoru direktorji oziroma vodje delovnih enot. Zapestne ure so prejeli:

iz rudnika Hrastnik:

Bedenik Ivan, Borovšak Franc, Brunček Miha, Denovnik Stane I., Do-

linšek Matija, Dornik Viktor, Dornik Matija, Fijačko Stefan, Gričar Alojz, Hribšek Franc, Imperl Franc, Jazbec Drago, Jerebičnik Vera, Kaluža Alojz I., Kaluža Filip, Kastelic Miha, Močilar Kazimir, Mohor Vid, Orlčnik Miha, Pirih Anton, Potisek Jože, Povhe Peter, Rotar Martin, Selič Ivan, Selič Jakob, Sršen Pavel, Šeško Albin, Šergan Karel, Škrbinc Matevž, Šuntajs Franc, Šentjarc Boris, Tabor Jože, Tršek Julij, Trbovc Ferdo, Zdovc Anton, Zupan Mirko, Zavrašek Alojz;

iz rudnika Trbovlje:

Ajdišek Matija, Brinovec Alojz, Bočko Ivan, Brečko Franc, Brundič Martin, Ceglar Alojz, Čeperlin Anton, Černe Ignac, Dolinšek Anton, Dobrovoljni Franc, Dolar Franc I., Frol Filip, Gajšek Leopold, Grivec Jože, Groblar Ludvik, Golja Ivan, Grčar Herman, Gračner Ivan, Gracar Jože, Gregorič Anton, Hribar Franc II., Jakš Ivan, Kartuš Jože, Koželj Ivan, Kozmus Jakob, Kmetič Jože, Križnik Martin, Murko Konrad, Martinčič Ivan, Mlinarič Franc, Mrežar Karel, Komlanc Rudolf, Kastelic Ivan, Arhar Zofija, Novak Jože, Oblak Rajko, Povolnik Milan, Prosenec Franc, Plahuta Jože, Rupnik Silvo, Novak Vlado, Šipek Franc, Starček Marija, Štrovs Franc, Šeremet Alojz, Traunšek Leopold, Tomažič Janez, Tomažin Stanko, Učakar Franc, Vengust Martin, Volaj Albin, Zaman Ignac, Železnik Alojz, Žibret Ivan III., Železnik Slavko, Žlak Hubert, Žibret Franc, Žibret Lovro, Žagar Ivan I., Lenarčič Ivan, Suligoj Feliks;

iz rudnika Zagorje:

Arh Ciril, Arh Jože 5., Anžur Leopold, Baš Alojz 3., Baš Anton, Baš

Direktor rudnika Trbovlje inž. Cveto Majdič je podelil zapestne ure jubilarom iz rudnika Trbovlje, dne 2. 7. 1970 v Hrastniku

Foto: Milan Cerinšek

Direktor rudnika Hrastnik inž. Ivan Petrov je podelil zapestne ure jubilarom dela iz rudnika Hrastnik, v sejni sobi novega delavskega doma v Hrastniku

Foto: Milan Cerinšek

Ludvik 4., Baš Viktor, Bergant Ivan, Borišek Jože 2., Borišek Alojz 7., Božič Alojz, Brečko Ivan, Brvar Albin, Brzin Ivan, Bukovšek Vinko, Burja Franc 3., Ceglar Anton, Cilenšek Jože, Cirar Ciril 2., Cukjati Stane 2., Drnovšek Jože 21., Drnovšek Janez 35., Drobne Anton, Golčnik Bernard, Gorenc Alojz 4., Gro, šelj Franc 10., Hančič Jože, Hribar Peter, Ivič Drago, Jan Jože, Jerman Vinko, Jere Leopold, Jerin Franc, Jesenšek Franc 1., Juvan Viktor 2., Kaliop Ivan, Kavzar Jože, Kersič Stanislav, Kokalj Ernest, Kolenc Alojz 1., Kos Ladislav 1., Kovač Ivan 15., Klančičar Franc 9., Lavrin Leopold, Lebar Jože 7., Lokar Hinko, Majdič Pavel, Mars Martin, Medvešek Franc 4., Medvešek Leopold, Mikelj Ciril, Murenc Franc, Ocepek Konrad, Ocepek Slavko, Oven Stan-ko, Prah Anton, Prosenc Franc 10., Polc Franc 4., Režun Janez, Slakan, Ivan, Sušnik Franc 2., Veteršek Jože, Vozelj Vladislav, Vrtačnik Valentin, Zajc Stanislav 2., Zmrzlak Alojz 3., Zaubi Leopold, Žužek Rudolf, Cvirn Dušan, Grčar Stanislav, Lovrač Bogomir, Prosenc Rudolf, Plahuta Ivan, Rupar Marjan, Roglič Ivan 5.;

iz separacije Trbovlje:

Bonča Silvo, Florjanc Ivan, Kastelec Jože, Kotar Ivan, Kovač Franc, Medved Justa, Pajer Karel, Polutnik Angela, Počeha Jože, Ravnikar Drago, Selan Ivan, Tomc Veronika, Tomažič Magda, Zupan Franc, Barbar Ivan, Tomšič Emil;

iz separacije Zagorje:

Koder Tomaž, Popotnik Ivan, Slapar Stane, Strajner Stane, Žohar Erna;

Direktor rudnika Zagorje inž. Stefan Mozer je podelil spominska darila-zapestne ure jublantom iz rudnika Zagorje

Foto: Milan Cerinšek

iz obrata za specialna rudarska dela:

Drobnič Franc, Lakner Milan, Klančičar Ivan, Erjavec Alojz;

iz elektrostrojnega obrata:

Zakonjšek Vinko, Razpotnik Štefan;

iz avtoparka:

Kurnik Elza, Sentjunc Ervin;

iz nabavnega oddelka:

Žuža Rozalija, Jere Stane, Zidar Franc, Ocepek Jakob;

iz rudarskega šolskega centra:

Ačkun Beno, Balantič Lado, Brvar Alojz, Kalšek Vili, Remenih Franc, Roglič Leopold, Savšek Martin, Uršič Albert, Vodenik Jernej;

iz uprave ZPT:

Berčič Marija, Cerinšek Ivica, Hostnik Ana, Hrčica Silva, Kruljč Stane, Matkovič Silva, Podlogar Leopold, Polutnik Jože, Povše Ivan, Savšek Vera, Vigele Jelka, Železnik Heda, Kišek Alojz.

Vsem nagrajencem naše čestitke ob prejemu nagrade!

T. L.

Priznanja za tehnične izboljšave

Tudi na letošnji proslavi dneva rudarjev, dne 2. 7. 1970 v Hrastniku, so bila izročena pismena priznanja in izplačane denarne nagrade članom delovne skupnosti ZPT, ki so predlagali razne tehnične izboljšave oziroma racionalizacije za razne delovne postopke, orodja in stroje.

Njihove predloge je preveril na svoji seji odbor za izume in tehnične izboljšave, kot kolektivni izvršilni organ podjetja ter ugotovil gospodarsko vrednost posameznih predlaganih tehničnih izboljšav. Pri določanju višine nagrad se je odbor poslužil obstoječega pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah pri ZPT.

Predsednik odbora za izume in tehnične izboljšave tovariš Drago Borišek, dipl. inž. rud., je na proslavi dneva rudarjev izročil pismena priznanja in denarne nagrade naslednjim tovarišem:

- 1) Ključevšek Ivan, strugar v strojni delavnici obrata Kotredež rudnika Zagorje, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v višini 1.000,00 za predlagano in osvojeno izboljšavo pri izdelavi naprave za izdelovanje ploščatih prirobnic za zračilne cevi in zavojne drče, profila 630 mm. Naprava je konstrukcijsko enostavna in uporabna za naše podjetje.
- 2) Flajs Ivan, strugar v delavnici rudnika Hrastnik, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v višini 1.000,00 din za predlagano in osvojeno napravo, ki služi za porezovanje navojev za objemke, ki se uporabljajo pri vseh vrstah TH podporja v jami.
- 3) Cizej Drago, ključavničar na obratu GRAMAT rudnika Trbovlje, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v znesku 700,00 din za predlagano in osvojeno konstrukcijo jeklene zvezde za grobi mlin na opekarni našega podjetja. S to napravo je možno obdelovati gline tudi s tršimi vložki kamenja.
- 4) Brinar Ivan, električar na elektrostrojnem obratu v Trbovljah, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v višini 500,00 din za izdelano novo stikalo za električno trolley lokomotivo z na novo vgrajenim bimetalom. Ta preprečuje pogoste okvare zaradi preobremintve lokomotive.
- 5) Ašič Alojz, električar na rudniku Hrastnik, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v višini 500,00 din za izdelano pripravo za enostavno in varno demontažo izrabljenih akumulatorskih celic. To predstavlja precejšen prihranek pri

nabavi akumulatorskih celic za aku lokomotive.

- 6) Jamnik Zvone, orodjar na elektrostrojnem obratu v Trbovljah, je prejel pismeno priznanje in enkratno denarno nagrado v višini 300,00 din za izdelane nastavke za uporabo dveh baterijskih vložkov po 1.5 V za bencinske varnostne svetilke na električni vžig.

Vsi navzoči na rudarski proslavi so

s ploskanjem nagradili še posebej vsakega predlagatelja in nagrajenca ter s tem dali priznanje vse naše delovne skupnosti k njihovemu racionalizatorskemu delu. Želeti je le, da bi osvojene tehnične izboljšave dejansko v naših enotah tudi uvedli in stalno uporabljali. K čestitkam celotnega kolektiva se pridružuje tudi uredniški odbor našega glasila!

T. L.

Predsednik odbora za izume in tehnične izboljšave inž. Drago Borišek je izročil šestim članom delovne skupnosti ZPT priznanja in nagrade za osvojene tehnične izboljšave

Foto: Milan Cerinšek

Skupinska nesreča na gradbišču OSRD v Nikšiču

Dne 31. julija 1970 se je pri rudarskih delih na gradbišču obrata za specialna rudarska dela ZPT v Nikšiču pripetila skupinska nesreča, pri kateri sta se smrtno ponesrečila strelec Stojković Svetomir in kopač Krnc Vinko, medtem ko je bil kopaški pomočnik Golubović Žarko le lažje poškodovan.

Obrat za specialna rudarska dela našega podjetja izvaja v bližini Nikšiča vsa odpiralna dela za bodoči rudnik boksita. V izdelavi je glavna obzorna proga v dolžini cca 750 m. Dela izvajajo na nadmorski višini 1400 m v apnencih in območju, ki spada v Jugoslaviji v predel močnejših atmosferskih praznenj.

Tega dne so bili na delovišču, to je pri napredovanju proge, zaposleni trije ljudje in so do 16. ure že pripravili vse potrebno za odstreli-tev. V ta namen je bilo v profilu proge 2.85 x 2.35 m že izvrtano 36 vrtn, nabitih z razstrelivom (Vitezit). Električne detonatorje (polskunde) so že tudi pravilno povežali v srednji in za dokončno nevezavo na strelni vod je do enega priključka manjkalo približno 2 m ži-

ce. Ker je bilo mesto odstreljevanja zaradi varnosti in močnega detonacijskega pritiska odrejeno 200 m za deloviščem, je strelec Stojković čas, v katerem naj bi pomočnik Golubović prinesel potrebno žico, izkoristil za kontrolo naveze z Ohmetrom. Zaradi velike razdalje je bilo običajno, da so kontrolo naveze izvajali na delovišču. Ko se je pomočnik Golubović vračal z žico in prišel na razdaljo 20 m do delovišča, je sledila eksplozija.

Pri ogledu delovišča naslednjega dne je bilo ugotovljeno, da sta bila strelec in kopač v trenutku eksplozije obrnjena proti delovišču, da sta pa s preizkušanjem naveze verjetno že končala. Ohmmeter je bil obešen Stojkoviću preko ramena. Od vseh nabitih vrtn, ki kažejo sledove, da so bile v seriji povezane, je eksplodiralo samo 18 in to v nedoločnem zaporedju.

Stanovalci so izjavili, da je okrog 16. ure v nevihti večkrat udarila strela v predel, kjer se nahaja proga.

Pri analizi nesreče in njenih vzrokov smo morali izključiti vsa-

ko možnost električnega izvora, ki naj bi nekontrolirano vžgal mine, razen možnosti elektromagnetne energije pri udaru strele, ki se je od ustja po sistemu valovoda mogla prenesti do delovišča. Primer je podoben nesreči v rudniku Pičanj (Istarski ugljenokopi), ki je bil izčrpano raziskan in za katerega je na podlagi tehnične dokumentacije tudi privzeta možnost takega vžiga. V našem primeru je skozi celotno navezo moral steči oslabljen električni tok, z jakostjo izpod 1 A. Ta je vžgal le nekatere električne detonatorje, ki so imeli manjši odpor.

Možnost takih nesreč upoštevajo tudi predpisi v čl. 4. 1. 4. 9. (predpisi za električne postroje v rudnikih s podzemno eksploatacijo), ki dopuščajo odstreljevalna dela v jami, ki je neposredno vezana s površino, z uporabo električnih detonatorjev le takrat, ko na površini ni atmosferskih zlivanj.

Zaključek:

- 1) električna energija atmosferskih praznenj se v jamo, ki ima neposredno vezo s površino (proga, vpadnik) lahko prenaša z elektromagnetnim valovanjem;
- 2) v času neviht je treba vsa dela z električnimi detonatorji opustiti, če pa je delovišče za odstreljevanje, ko se bliža nevihta že pripravljeno, se morajo ljudje umakniti na varno mesto;
- 3) ne glede na posebne primere, ki jih navajajo predpisi, je umestno uvesti ravnanje z električnimi detonatorji le takrat, ko smo jih že pri prevzemu v skladišču kratko spojili.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Za slabo voljo...

»Sem slišal, da imate sedaj okna v jami oziroma na čelu«, je dejal nek Ljubljčan kmalu po svobodi, ko so nam hodili »pomagati« v jamo kopat premog. »Seveda« je dejal gospodar čela, samo skozi nje se ne vidi, meter sedemdeset ga izkoplješ« (premoga), pa zgle-daš drugega (premog)«.

—o—

Pas za večerjo!

Janez je prišel opoldan precej nasekan iz gostilne domov. Ker ni bilo kosila, ki mu ga žena za kazen ni skuhala, jo je za »hec« mahnil s pasom in odšel na šiht. Ko pa se je zvečer vrnil iz šihata, pa ni bilo žene nikjer, toda večerja je bila na mizi. Ker je bil lačen, se jo je pohlepno lotil, vendar ni in ni mu šlo iz ust. Ko je bolje pogledal kaj večerja, je videl v olju, kislu, čebuli in česnu razrezan pas, s katerim je opoldan »božal« ženo.

Koga obtoževati?

Menza v delovni enoti rudnika Zagorje posluje s samostojnim obračunom v okviru Zasavskih premogovnikov. Kot vsaka enota s samostojnim obračunom, moramo tudi mi kriti vse poslovne stroške, vključno seveda tudi osebne dohodke enaindvajsetim zaposlenim.

Menim, da v vseh treh rudniških menzah — v Trbovljah, v Hrastniku ali pa v Zagorju, nastopajo približno enake težave. Težave so predvsem v nestabilnosti in stalnem naraščanju cen prehrabnih proizvodov. Tudi ob prostem času človeka silijo misli k vprašanju, ali bo pri nas kdaj temu konec. Vse izkušnje, ki sem si jih pridobil v enem letu kot vodja menze na rudniku Zagorje, mi ne zadoščajo, kako obdržati oziroma zadovoljiti peščico abonentov s pripravljenimi jedili, obenem pa zagotoviti vsem zaposlenim v menzi košček, poudarjam, samo košček zasluženega kruha v bodoče.

Lahko je osebe na novo sprejemati v delovno razmerje, težje pa je nekomu povedati, da se mora zaradi zmanjšanja obsega proizvodnje oziroma poslovanja skrčiti tudi obseg poslovanja menze, da je zaupano delo vestno opravljal.

Kljub podražitvam prehrabnih artiklov do omenjenih resnih problemov, ki so izrazitejši v zadnjih mesecih, ne bi prišlo, če bi bil premog še vedno tako potreben jugoslovanskemu gospodarstvu, kot je bil pred leti, ko je vsa jugoslovanska industrija težko pričakovala vsak vagon »črnega diamanta«.

Nekoliko sem se odtujil od opisa poslovanja rudniške menze, toda vse to znatno vpliva tudi na obstoj rudniških menz. Zakaj? Nizki osebni dohodki in nekoliko nižja življenjska raven zaposlenih na večini jugoslovanskih premogovnikov sili ne le preprostega rudarja, da si poišče delovno mesto v drugih gospodarskih organizacijah ali ustanovah, z višjimi mesečnimi prejemki namreč kader z višjo ali visoko šolsko izobrazbo. Lahko pa mislimo, da je zavest in občutek pripadnosti slehernega člana kolektiva do obstoja podjetja večja, kot pa mesečni osebni dohodek, ki mu je osnova za njegov obstoj. Trditev nekaterih, da je med rudarji zavladalo nekoliko malodušje oziroma, da je tempo dela v upadanju, je popolnoma zgrešena. Eno pa si moramo biti na jasnem, tisoč rudarjev ne more pri isti mehanizaciji in pod istimi odkopnimi pogoji, proizvesti tolikšno količino premoga kot tisoč sto rudarjev.

Pogosto prekinjanje delovnega razmerja, predvsem zaradi nizkih osebnih dohodkov na našem podjetju, ki je bilo najizrazitejše v mesecu juliju t. l., je povzročilo sam-

skim domovom, kakor tudi rudniškimi menzami občutne težave. Namreč, vse odhajajoče delovne moči so bile v glavnem samci in pa delno tudi poročeni, ki imajo ožje svojce izven območja Zagorja in nimajo nobenih zadržkov, da si poiščejo ugodnejšo zaposlitev. Zaradi teh težav je samo v menzi Toplice število abonentov padlo od 70 na 40. Pri tako nizkem številu abonentov je nemogoče pričakovati zadovoljiv finančni uspeh, ker je zmo-

gljivost menze, glede na število zaposlenih v menzi Toplice za 100 abonentov. Sedanje število abonentov pa v nobenem primeru ne more pokriti vse režije ali bolje rečeno, zagotoviti sedmim zaposlenim osebam njihove osebne dohodke.

Da je temu res tako, naj za primer navedem zanimive podatke zadnjih sedmih mesecev, kako občutno upadajo sredstva za kritje režije zaradi nizkega števila abonentov.

Mesec	Mesečna realizacija	Materialni stroški (prehrabni artikli)	Sredstva za kritje režije
januar	43.837,50	30.489,50	13.348,00
februar	49.491,10	34.424,20	15.066,90
marec	55.193,20	37.813,40	17.379,80
april	51.004,60	35.128,70	15.875,90
maj	46.186,35	32.571,90	13.614,45
junij	43.850,95	30.722,80	13.128,15
julij	33.235,55	24.704,10	8.531,45

Mar so temu zmanjšanju skupnega dohodka v mesecu juliju krivi zaposleni v menzi?

V vseh šestih mesecih je bilo poslovanje rudniške menze v Zagorju pozitivno. Pereča meseca sta bila le julij in avgust. V septembru

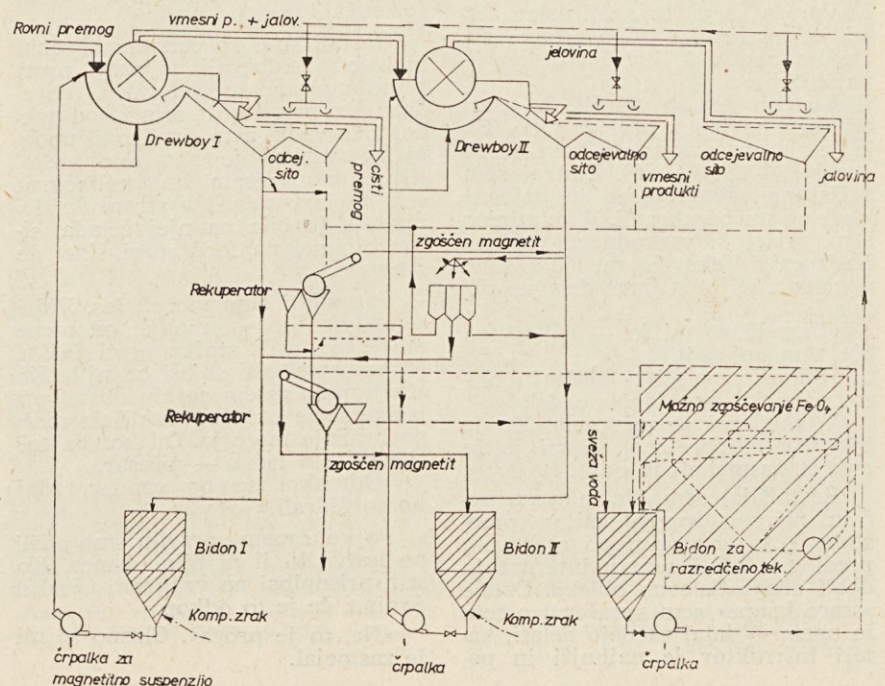
pa pričakujemo delno izboljšanje. Po vesteh vodstva rudarskega šolskega centra pričakujejo dotok večjega števila novih rudarskih vajencev, zato bo menza v Kisovcu zopet pričela polno obratovati.

Jože Dolar

V številki 3/70 našega glasila, je bil objavljen prispevek ing. Mlakarja o novi težkotekočinski separaciji našega podjetja v Trbovljah.

Iz tehničnih razlogov je izostala objava sheme procesa pranja premo-ga v novi separaciji, zato to shemo naknadno objavljamo.

Shema TT procesa z Drewboy-ji (ločenje na 3 produkte)

MOJ PRVI ŠIHT

(reportažni zapis)

Pripovedoval vam bom tako kot je v resnici bilo.

Po prihodu na rudarsko šolo sem vedel, da bo nekega dne napočil dan, ko bom krenil prvič v jamo. Kot prvi letnik sem trikrat tedensko delal na praktičnem pouku na zunanjih deloviščih in pravzaprav niti pomislil nisem, da sem rudar. Dan je sledil dnevu. Ko smo zaključili prvi letnik sem vedno pogosteje mislil na jamo. Vsak dan sem opazoval starejše sošolce in prisluškoval njihovemu razgovoru. Včasih se je kdo obrnil proti meni in rekel: »Ej, kdaj boš ti knap kot jaz!«

Gledal sem jih kako prihajajo umazani iz jame in s hrupom drviijo proti kopalnici. To se je ponavljalo vsak dan. Zdaj pa je nastopil trenutek, ko sem razmišljal: nisem več prvi letnik, zdaj pa bo kmalu.

Prvi letnik sem končal in še vedno delam zunaj! Kako to? Večkrat se je z nami pošalil nadzornik Tekavčič, da bo nas vse, ki smo veliki, poslal na poizkušnjo v jamo. Res je bilo, ni šala.

Tistega dne sem bil dodeljen v lamparno. Po »šihetu« me je ustavil Garan (Lozaničič) in rekel:

»Jutri se javi za jamo, pa bomo skupaj na našem pasu.«

Kot bi bil potres v meni. Ni pa mi šlo v račun, da vsako jutro, ko nadzornik razporeja na delovišča vse, kar je »jamskega«, tako vneto ostaja zadaj in se skriva. Vprašal sem Jesenška, zakaj tako.

»Zato, da bi me pustil zunaj.«

Vprašal sem tudi Miroslava in mi je postregel z odgovorom: »Da me ne dodeli k Vrtačniku, on je najstrožji.«

Končno sem se odločil, da grem od vseh novincev prvi v jamo. Bila je sobota, datum ne bom nikoli pozabil — 19. 7. 1969. Zjutraj sem prišel na »šiht«, bluzo in delovne hlače so mi pa ukradli. V zbiralnico sem prišel v vsakodnevni obleki. Nadzornik Tekavčič me je pisano pogledal: »Kje pa imaš delovno obleko?«

»Ukradli so mi jo — v kopalnici«, sem pojasnil.

»Subašič, poišči ti hlače in bluzo, pa pridi popoldne na delo!«

V glavi mi je zašumelo. Ko je bilo vse razporejeno, se mi je še enkrat nasmehnil in odšel.

Razmišljal sem. Ne, plavega nočem, ničesar drugega mi ne preostane kot, da storim po njegovem predlogu. Odšel sem v internat in dobil drugo delovno obleko. Ostale »stare knape« sem spraševal o tem in onem — kdaj začnejo delati, kateri inštruktor je najhujši in po-

dobno. Pojasnjevali so mi, kako je v jami, ponazarjali podobo s prstom po zidu, sloje, drugo etažo, odkop. Razumel nisem mnogo, a sem se strinjal. Pa naj bo tako kot pravijo!

Popoldanski čas odhoda se je hitro približal. Ko sem prišel v kopalnico, sem se opremil. Gerečnik mi je pokazal, kako se fatrola drži, da si moram napolniti čutarico s čajem in da moram oditi v lamparno po jamsko svetilko. Tako sem bil končno pripravljen.

Razporejal je na delovišča nadzornik Potparič in ravno mene je dodelil tistemu, za katerega pravijo, da je najstrožji inštruktor. Nekdo od ostalih inštruktorjev je namignil name in rekel: »Pazi na tegale, ta je prvič...«

Molčal sem kot riba. Krenili smo. Gajić je bil ob meni in mi potrpežljivo odgovarjal na vsa radovedna vprašanja. Zadaj je nekdo zavpil iz skupine: »Kje si, gremo?« — Nisem se zmenil za opazko, priznam pa, da mi je bilo nekam tesno pri srcu. Prišli smo do mesta, kjer smo morali čakati na kletko. Ko sem stopil vanjo, so me vsi radovedno opazovali. Bil sem v središču pozornosti. Na kletki je bilo živo, v ušesih mi je hotelo vse počiti od strašnega ropota in vmešanih glasov. Nikogar nisem razumel niti besedice, pa čeprav sem bil z licem obrnjen proti njemu. Nekaj so mi govorili, a nisem razumel. Morda bi me bilo še bolj strah, če bi jih razumel.

Obstali smo na četrtem obzorju in zatem že krenili po progi proti zame neznanemu delovišču. Povedati vam moram, da sem že od nekdanj zelo velik, zato sem hodil upognjen, ponekod je bilo zelo nizko. Kljub temu nisem štel, kolikokrat sem z glavo udaril v strop. Še dobro, da je bila na njej čelada, sicer bi imel na moj »prvi šiht« že nezgodo.

Spravljati smo morali les. Videl sem, kako so vsi manjši od mene marljivo nosili stojke proti jašku. Nisem hotel biti slabši od njih. Ko sem kmalu zatem za hip obstal pri jašku, se je naenkrat zaslislalo močno brnenje motorja. Od kot pa to? Gledal sem jašek — ničesar.

»Odmakni se no vendar, zdaj bomo federali!«

Po končanem spraviu smo odšli po lestvi, ki ji ni bilo konca. Ko sem prisopihal na vrh, sem vprašal Šapino, če je to odkop.

»Ne, to je prog«. Glasno se mi je zasmeljal.

Gajić mi je otovoril stojko na rame. Bila je težka, da se mi je zdelo, da mi bodo oči izpadle iz jamic, a trmasto sem vztrajal vse do odkopa. Začeli smo z delom na odkopu. Zame je bilo vse neznano in kar naučiti se nisem mogel, kako je mogoče, da strop ne pade na nas. To sem vprašal tudi inštruktorja, ki mi je takoj postregel z odgovorom:

»Vse ob pravem času, vse se boš naučil. Zdaj pa vzemi lopato in začni filat, jaz ti bom pa kopal.«

Zgrabil sem, da je bilo kaj. Inštruktor je kopal, jaz pa sem vihlet lopato. Videl sem, da me opazuje pri delu. Delala sva okrog pol ure in kar oddahnil sem si, ko je odšel naprej po progi. Ves čas sem čutil njegove poglede na sebi, zato se je lopata tudi nekajkrat zataknila. Na čelo so zdrsele kaplje.

K meni je pristopil Šapina in mi rekel: »Ajde, Subašič, z menoj morash greva po zaboj!«

Kaj sem hotel, ubogal sem ga. Kmalu mi je s prstom pokazal na zaboj in rekel, da ga moram odnesti na odkop. Premaknil ga nisem niti za milimeter, kaj šele, da bi ga dvignil. Niti vedel nisem, kaj je v njem. Šapina pa se mi je režal v obraz. Zelo me je razjezilo in hotel sem oditi:

»Pazi se, pokazati se moraš že prvi šiht, pa si za vse leto zagotoviš dobro oceno. E, Subašič... tudi sam sem ravnal po nasvetu drugih, ko sem bil še novinec«. Morda je imel prav.

Na odkopu me je pričakoval inštruktor: »Kod pa si hodil?«

»S Šapino sem...«

»Samo mene moraš poslušati, vzemi lopato in tole pospravi!«

No, zdaj pa imam. Navsezadnje sem ga pa še polomil. Končno smo prenehali z delom. Bil sem utrujen, da sem komaj stal na nogah. Znojne kaplje so mi zdrsele po hrbtu in šele, ko smo bili zunaj, sem videl, da sem edini tako moker. Še danes ne vem ali od dela ali od treme. Slišal sem, da v jami hitro mine čas, a meni se je zdela cela večnost. Oddahnil sem si, ko sem zagledal nebo nad seboj.

Pred očmi so mi zaplesale tiste risbe s prstom po steni o jamskih progah, spomnil sem se neštetihih zgodb, ki so jih pripovedovali fantje v internatu. Z zadoščenjem pa sem se spomnil, da pridejo jeseni novinci v internat. Komaj sem čakal, da sem prvemu rekel: »Ej, kdaj boš ti knap kot jaz...«.

Hasan Subašič
(iz glasila Naša obzorja 2/69)

Rudarjeva izpoved

Lep poletni dan je. Sonce je že visoko na nebu in drevesa pozibava lahen vetrič. Čakam na avtobus in minute se mi zdijo neznansko dolge. Na postaji je veliko ljudi, med njimi tudi nekaj starcev. Njihovi obrazi so dolgi, glave plešaste, iz oči pa jim žari sreča. Izza ovinke pripelje avtobus in že sedim na velikem sedežu. Poleg mene sedi starček. Ves čas mu pogled uhaja skozi okno. Rahlo zmajuje z glavo in momlja: »Kako se je vse spremenilo?« »Zanima me, če ste bili rudar?« sem ga vprašala. »Da, da bil sem rudar. Kopal sem že pred vojno v hrastniškem, zagorskem in trboveljskem rudniku«, je začel svojo pripoved. »Garal sem kot črna živina od jutra pa tja do večera. Hotel sem skromno živeti, tako da bi lahko rekel: vsaj kruha mi ni manjkalo. Pa mi ga je. V rudniku sem začel delati, ko sem imel dvanajst let. Tudi moj oče je bil rudar. Le medlo se ga spominjam. Star sem bil šest let, ko ga je ubilo v jami. Z materjo sva stala pred rudnikom. Na nosilih so bila pokrita telesa. Žene so med opečenimi, umazanimi trupli spoznale svoje može in jokale. Tudi moja mati je jokala, me stiskala k sebi in rekla: »Oglej si ga, da boš vedel, kako je umrl tvoj oče!« Potem je hitro preteklo 6 let in že sem se znašel med rudarji. Mami sem prinašal denar, da sva se lahko preživljala. Takrat je bilo važno samo to, da si živel.« Starčkovo pripoved sem poslušala tako napeto, da še videla nisem, kako se nama je približal sprevodnik. »Do Ljubljane, prosim!« sem rekla. Dobila sem vozovnico. Potem je sopotnik molčal. Drevesa, ki so rasla ob poti so bežala mimo.

»Kako pa je bilo med vojno?« sem ga vprašala. Starec je bil srečen, saj je lahko povedal, kaj vse se je takrat godilo. »Takrat je bilo še slabše. Povsod gestapo; ti pa koplji. Udeleževal sem se delavskih zborovanj, seveda skrivaj. Tu smo govorili o socializmu, o boljših časih, ki bodo prišli. Prvi maj smo preživljali v hribih. Tam je bilo zelo lepo. Peli smo, govorili o svojih težavah. Nekoč nas je gestapo zalotil. Mojo mamo so odvezli na policijo in jo hoteli prisiliti, da bi izdala neko tajno geslo. Imela je slabo srce, zato je umrla. Materina smrt me je prizadela. Takrat sem bil že v partizanih. Napadli smo sovražnika, medtem, ko so naši tovariši kopali v rudniku. V hosti sem se nalezal revmatizma tako, da še sedaj večkrat ne morem premakniti roke. Toda prebili smo se skozi to vojno. Zmagoslavje je bilo veliko. Vrnil sem se domov. Tu nisem našel nikogar. Eno leto trdega dela je minilo in poročil sem se. Žena mi je rodila tri otroke. Tudi ta-

krat sem delal ves dan s krampom v rokah, toda vedel sem, za kaj delam. Nekaj let po vojni smo dobili hrano samo na karte. Časi so se izboljšali in leta 1956 so me upokojili. Dobivam pokojnino, ki pa ni preveč obilna. Tudi moja sinova delata v rudniku.« Vedela sem, da je zadovoljen tudi z njima.

Pripeljala sva se v Ljubljano. Starčka nisem več srečala. Uresničila se je napoved, da bodo prišli boljši časi tudi za rudarje. Klopčič je napisal: »Saj vendar mora priti — ni hudič!« In res je prišlo lepše življenje.

Marjana Zdovc
osnovna šola heroja Rajka
Hrastnik

Pripomba uredništva:

Marjana Zdovc je napisala gornji prispevek v okviru vabila podjetja, da napišejo učenci osnovnih šol heroja Rajka iz Hrastnika, Tončke Čeč iz Trbovelj in Toneta Okrogarja iz Zagorja, t. j. šol nad katerimi ima podjetje preko vseh treh rudnikov patronat, prispevke na temo: Zasavski premogovniki-25 let dela v svobodi. Objavljeni prispevek ni ustrezal razpisani temi, zato ga ni bilo mogoče uvrstiti med nagrajene prispevke. Zaradi njegove kvalitete pa ga objavljamo v glasilu Srečno z namenom, da se z vsebino seznanijo vsi bravci našega lista.

Predsednik osrednjega delavskega sveta ZPT tov. Anton Prosenc je imel slavnostni govor na proslavi dneva rudarjev, dne 2. 7. v novem delavskem domu v Hrastniku

Foto: Milan Cerinšek

Nova kuhinja v splošni bolnici

Dne 23. julija 1970 so v splošni bolnici v Trbovljah imeli manjše slavlje. Na ta dan so namreč otvorili na novo urejeno centralno kuhinjo in zgradbi otroškega oddelka te bolnice ter odprli dvigalo za prevoz pacientov v osrednji zgradbi.

Slovesnost, na katero so povabili tudi predstavnike posameznih delovnih skupnosti iz Zasavja, je odprl direktor splošne bolnice Dr. Jože Kerstein. V svojem pozdravnem nagovoru je razčlenil vrsto okoliščin, ki so narekivale izvedbo določenih adaptacijskih del, ki jih je bilo treba izvesti predvsem v korist bolnikov iz našega območja. Pred dvema leti je bila na istem mestu proslava ob otvoritvi novega prizidka in rekonstrukcije levega krila stare zgradbe. S svojimi deli so v zadnjem času nadaljevali ob pomoči in solidarnosti občanov, samoupravnih organov posameznih gospodarskih in drugih delovnih organizacij. Dela so opravili v okviru 10-letnega programa razvoja bolniške in specialistične ambulantne službe v Zasavju. Po sprejetem programu je treba doseči tak razvoj zdravstvene službe v Zasavju, da bo leta sposobna zadostiti potrebam občanov v naših krajih na vseh tistih področjih, ki so v mejah dejavnosti splošne bolnice, strokovne sposobnosti zdravstvenega osebja ter da so tako po strokovni, kakor tudi po ekonomski strani utemeljene.

Program adaptacijskih del je v zadnjem obdobju obsegal izgradnjo osebnega dvigala za prevoz bolnikov in sanacijo kuhinjskih obratov. V prvem in drugem nadstropju stare zgradbe je 106 bolniških postelj, operativni aseptični prostori kirurškega oddelka pa so s svojimi 56 bolniškimi posteljami sicer v pritličju. Bolnike so prenašali po stopnišču iz drugega in prvega nadstropja na rentgenske preiskave v pritličju in nazaj, kar je bilo doslej razmeroma zelo težko, predvsem za žensko strežniško osebje.

Poseben problem je v splošni bolnici predstavljala kuhinja. Ko so se s 1. januarjem 1968 integrirali, je imela splošna bolnica tri kuhinje in sicer eno kuhinjo iz leta 1925 v osrednji zgradbi, ki ni ustrezala niti po tehniški, niti po higienski strani, kuhinjo v zgradbi otroškega oddelka in kuhinjo v zgradbi zdravstvenega doma Zagorje za potrebe oddelkov bolnice v Zagorju. Po izvedeni rekonstrukciji so na novo uredili osrednjo kuhinjo v zgradbi otroškega oddelka. S tem so zagotovili hiter in higienski transport hrane iz centralnega kuhinjskega obrata na vse oddelke. Preostali del kuhinje so opustili.

Sredstva za ureditev osrednje kuhinje in dvigala za bolnike je v glavnem prispevala splošna bolnica

sama, gospodarske organizacije iz Trbovelj, deloma pa tudi iz Hrastnika, Zagorja in Sevnice. Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ljubljana pa je dal na razpolago določeno posojilo tako za adaptacijo prostorov, kakor tudi za nabavo novih instrumentov in aparatov.

V splošni bolnici v Trbovljah se je v letu 1969 zdravilo 6798 pacientov, kar predstavlja skoraj eno šestino vseh prebivalcev zasavskih občin. Povprečna dnevna zasedenost posteljnega fonda je znašala, kljub kratki povprečni ležalni dobi, 12 dni na bolnika. Izkoriščenost razpoložljivih postelj je znašala 95,13 %, kar je daleč nad običajnimi standardi, ki so v veljavi po svetu. Iz tega je razvidno, da je pritisk na bolnico zelo močan in da so kapacitete bolnice glede na obseg in značaj Zasavja, premajhne.

Vodstvo tega zavoda, kakor tudi samoupravni organi, imajo skupno z gradbenim odborom, katerega vodi tovariš Milan Kožuh, v načrtu izvedbo še nekaterih del, s katerimi bodo omogočili dodatno izboljšanje pogojev dela za zdravstveno in strežniško osebje, predvsem pa za bolnike. Dosedanjo kuhinjo v osrednji zgradbi nameravajo preurediti predvsem za potrebe kirurške ambulante, čeravno ta varianta ni najbolj idealna. S tem bodo vsaj do neke mere omogočili normalnejše delo te ambulante ter preprečili čakanje in mešanje bolniških ter

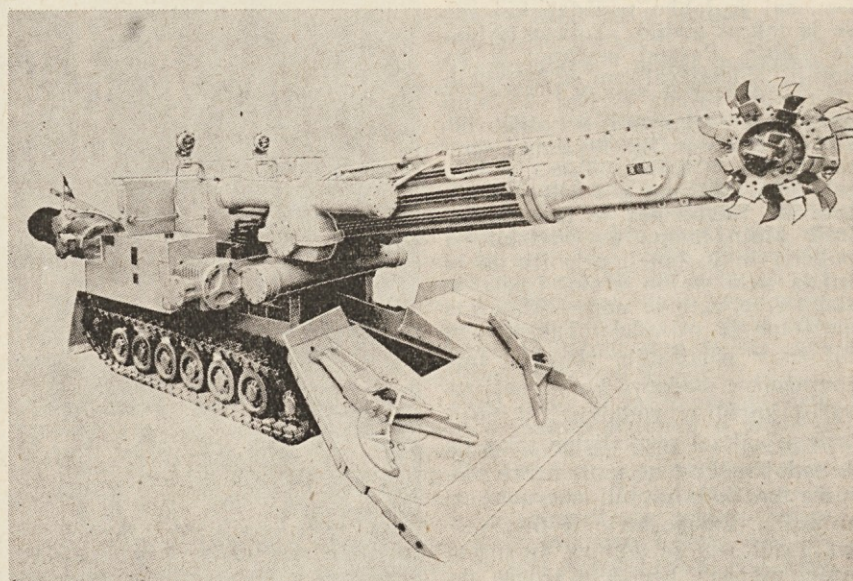
ambulantnih pacientov. Pridobili bodo prostor ob sedanjem rentgenu ter ustvarili minimalne pogoje za razvoj fizioterapije za bolnike, ki se zdravijo v bolnici. S to rešitvijo pa še ne bo rešen problem internistične, diabetične in ginekološke ambulante.

Glede na to, da imajo v splošni bolnici enega najstarejših rentgenskih aparatov (star je 31 let) in da je njegova zmogljivost ter obseg dela majhna in da so določene storitve na njem prepovedane, imajo v načrtu nabavo novega rentgenskega aparata. Temu ustrezno bi bilo treba urediti tudi prostore za rentgen Zgraditi nameravajo tudi bunker za kisik, ker je dosedanji premajhen.

Poleg tega imajo v načrtu tudi nabavo novejših aparatov, ki so potrebni za današnje zahteve diagnostike in terapije. Uredili bodo tudi okolico, kanalizacijo in asfaltirali okoliško cesto ter dvorišče, ker sedanji promet okrog zgradbe zelo praši prostore v bolnici.

V splošni bolnici so prepričani, da bodo delovne organizacije iz Zasavja tudi v bodoče pomagale pri uresnitvi kratkoročnega programa del in s tem omogočile normalnejše in znosnejše delo bolnikom, kakor tudi zdravstvenemu osebju. Za dosedanjo pomoč in sodelovanje pa se vsem podjetjem in posameznikom toplo zahvaljujejo.

T. L.

Naše podjetje je pred kratkim nabavilo pri avstrijski firmi Oesterreichische-Alpine Montangesellschaft stroj za napredovanje prog. S tem strojem bodo v jamah našega podjetja pripomogli k hitrejšemu napredku del

Mladi rudarji, Srečno!

V petek 19. junija 1970 je bila v delavskem domu v Zagorju svečana podelitev zaključnih spričeval mladim rudarjem — kopačem. V rudarske vrste je stopilo štirideset mladih ljudi. Za to svečanost so tudi sami pripravili krajši kulturni program, vanj so vključili Loški glas, recitatorje, z veznim tekstom pa so se spomnili svetlih tradicij rudarstva, njegove revolucionarne vloge, deleža pri izgradnji domovine ter izrazili želje, da hočejo slediti plemenitim vzorom starejših stanovskih tovarišev.

Svečanost je pričela rudarska himna Stan rudarski; v zbrani pozornosti so se vtapljali zvoki in besede v srca navzočih. Nato je vodja rudarskega šolskega centra Pavel Kovač, dipl. inž. rud., pozdravil

navzoče goste iz vseh enot Zasavskih premogovnikov, člane kolektiva rudarskega šolskega centra ter slavljence — mlade rudarje. Članom kolektiva se je zahvalil za vloženo delo, združenim ZPT za sodelovanje pri izvajanju šolskega programa, mladim rudarjem pa je zaželel, čimboljših rezultatov na delovnih mestih.

Loški glas je potem udeleženecem lepo zapel pesmi Zdravo in Domovina, recitatorja pa sta recitirala dve delavski pesmi. Pred svečano razdelitvijo zaključnih spričeval je v imenu Zasavskih premogovnikov-Trbovlje spregovoril tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud. Poudaril je, da mladi rudarji stopajo v kolektiv ljudi, kjer je bilo vedno doma tovarištvo, so-

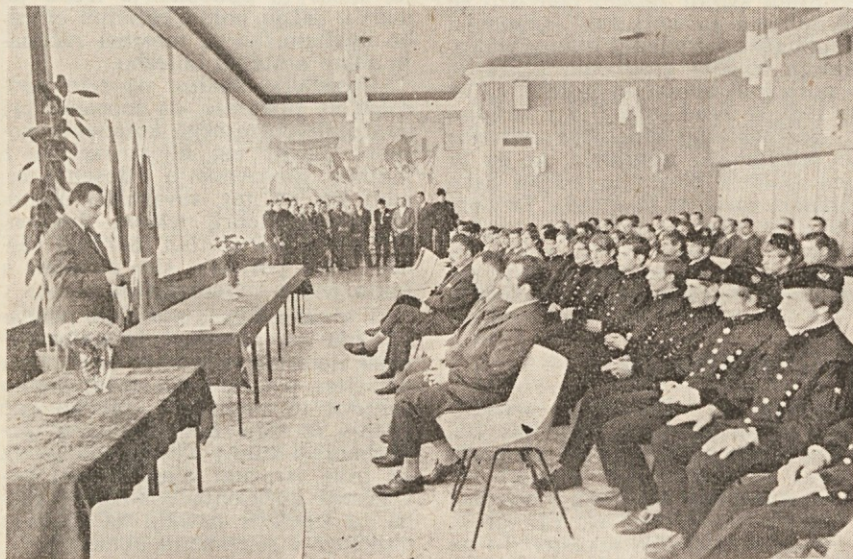
lidarnost, pogum in neustrašenost.

»Starejši tovariši odhajajo v zašluženi pokoj in vi jih boste morali nadomestiti na delovnih mestih. Spoznavati se boste morali z dosežki najnovejše tehnike, kajti leta prinaša napredek in uspehe, upravljati pa jo mora človek, ki nekaj zna — to boste vi. Izkazali se boste lahko doma, pa tudi na specialnih deloviščih obrata za specialna rudarska dela. Računamo z vašim deležem pri delu in vas zato v imenu ZPT pozdravljam z rudarskim Srečno in sprejemam v rudarske vrste«, je zaključil svoj svečani govor inž. Jermol.

Na osrednji svečanosti dneva sta nato tehnični direktor ZPT Adolf Jermol, dipl. inž. rud. ter vodja rudarskega šolskega centra Pavel Kovač, dipl. inž. rud., podelila zaključna spričevala štiridesetim rudarjem. Stiski rok, nageljček v gumbnici in vzradošeni obrazi so pričali, da so srečni. Loški glas je slavljence počastil s pesmijo Delavski pozdrav.

Mladi rudarji so se zatem v skupnem slavlju zlili s svojimi starejšimi stanovskimi tovariši, obujali spomine in kovali načrte za prihodnost. Pesem se je utrinjala s pesmijo. Veselje je trajalo precej dolgo; zakaj tudi ne, tak dogodek je zanje samo enkrat v življenju.

Vlado Garantini

Vodja rudarskega šolskega centra inž. Pavle Kovač je govoril ob podelitvi zaključnih spričeval mladim rudarjem-kopačem v zagorskem delavskem domu

Svečana podelitev zaključnih spričeval mladim rudarjem-kopačem. Iz slovestnosti 19. 6. 1970 v dvorani delavskega doma Zagorje

HUMOR

Prva pomoč v jami!

Ko smo v jami še zasekovali (šremali), kar se gotovo vsi starejši rudarji še spominjajo, so morali vsi zasekovalci nositi s seboj v jamo na delovno mesto kanglico z oljem za mazanje zasekovalnih strojev.

Ilinčičev Ludvik pa te kanglice ni hotel nositi v roki, zato je riskiral svojo čutarico in namesto grenke črne kave nosil v njej s seboj olje za mazanje svojega zasekovalnega stroja. Seveda je to hranil v svojem žepu zraven kruha, ki ga je imel za malico.

Medtem se je pripetilo v Južni Globoki, da je pri zasekovanju mojemu kameradu padel velik »štuk« na glavo, ga zbil na tla in ga onesvestil.

»Hudiča« je vpil gospodar čela, »kdo ima kofe, da bomo dedca zbrihali« in že je planil k Ilinčičevemu »reklcu«, vzel iz njega čutarico s kavo in zlil vso njeno vsebino mojemu »kameradu« v usta. Ta pa se je takoj »zbrihal« in poslal vso vsebino nazaj od koder je prišla. Bilo je sicer strojno olje, vendar je pomagalo. Možakar je bil rešen!

Hrastnik in Trbovlje ležita na območju VII. potresne jakosti

Makarska, Litija in tragediji Skopja in Banja Luke so štirje kruti opomini, da moramo Jugoslavlani računati s potresi. Slovenija pri potresni nevarnosti ni izvzeta. Zelo znani sta prelomnici severno (pod Konjiško goro) in južna (ob Savinji pri Zidanem mostu) od Celja.

Večje potrese pri nas v Jugoslaviji zaznamujemo že od leta 1502 dalje, ko je tega leta potres prizadel Zagreb. V Ljubljani pa sta bila večja potresa 26. marca 1511 in 14. aprila 1895. leta.

Skopje je doživelo strašen potres 26. julija 1963, ki je zahteval 1100 žrtev in končno, potres osme stopnje je prizadel Banja Luko 26. in 27. oktobra 1969.

V takih katastrofah se ljudje zbirajo v gručin in z groze v očeh opazujejo, kako se jim domovi spreminjajo v prah. V hišah so še njihovi svojci. Kaj bo z njimi? Bodo ostali živi ali bodo izpod ruševin potegnili le še trupla?

To so lahko samo razmišljanja ljudi ob vsakem potresu, ki jih naravno zajame preplah in strah pred

to strahotno naravno silo, ki se ji ob danem trenutku ni moč upirati. Ljudje si pomagajo z begom.

Zato se moramo pravočasno zavarovati pred potresi. To velja tudi za seizmično območje Hrastnika in Trbovelj z naselji. To kaže, da smo tam, kjer moramo graditi objekte tako varno, da bi lahko brez velikih posledic prestali potres VIII. stopnje. Pri tem pa je še upoštevati, da geološka sestava tal v Hrastniku in v Trbovljah ni najbolj ugodna.

Vemo pa, da je v praksi nekoliko drugače, saj večina investitorjev ne gradi svojih zgradb tako kot se to zahteva za potresno območje. Republiška odredba o dimenzioniranju in izvedbi gradbenih objektov v potresnih območjih je izšla že leta 1963, še pred tragedijo v Skopju.

Sestavni del omenjene odredbe je seizmološki zemljevid, ki ga je leta 1950 za Slovenijo izdelal Seizmološki zavod iz Beograda. Ta zemljevid je sicer še začasen, vendar nazorno prikazuje sliko, v katerih območjih potresne jakosti ležijo posejane mesta in kraji v Sloveniji.

Seizmološki zemljevid Slovenije

Navedel bom le nekatere izmed teh in sicer:

- v območju IX. potresne jakosti ležijo Most na Soči, Tolmin, Ljubljana, Kranj, Mengeš, Vodice, Rimske Toplice, Laško in območje okrog Čateža ter Beltinc v Prekmurju;
- v območju VIII. potresne jakosti ležijo Cerkno, Podbrdo, Vojsko, Trnovo, Ilirska Bistrica, Podgrad, Škofja Loka, del Ljubljanskega barja, Domžale, Zidani most, Radeče, Krško, Maribor, Ruše, Ljutomer, Kozjak in Ptuj;
- v območju VII. potresne jakosti ležijo Postojna, Vrhnika, Idrija, Bled, Jesenice, Novo mesto, Hrastnik, Trbovlje, Rogaška Slatina, Pragersko in Radenci.

Prikazani seizmološki zemljevid je bil kašipot za seizmološko rajonizacijo, ki pa je stvar mnogo podrobnejših in temeljitih študij. Na tem mestu pa je potrebno omeniti, da je ta karta seizmičnih območij sestavni del odredbe o dimenzioniranju in izvedbi gradbenih objektov v potresnih območjih. Iz tega sledi, da se gradbeni objekti, ki leže v območjih VII., VIII. in IX. potresne jakosti po MERCALLI-CANCANI SIEBERGOVI skali, morajo dimenzionirati in izvajati za pogoje v potrebnih območjih.

V zvezi s tem veljajo naslednja pravila:

1. Pravila za VII. stopnjo seizmičnosti in za dobra temeljna tla, ne glede na kvaliteto temeljnih tal, se uporabljajo tudi za območje z manjšo stopnjo seizmičnosti (na primer za VI. ali V. stopnjo potresne jakosti). To pa zato, da ne bi prišlo do nepredvidenih situacij.
2. Začasni objekt, ki ni namenjen za zbiranje ljudi, se dimenzionira po prvi nižji stopnji seizmičnosti od stopnje, v kateri je začasen objekt.
3. Za vse objekte do 25 m višine nad zemljo ali za objekt do vključno 7 etaž nad zemljo je obvezna dodatna računsko kontrola napetosti za primer potresa po približni metodi.
 - Za višje objekte je treba izvesti računsko kontrolo napetosti po točnejši metodi.
 - Pri objektih takega pomena, kjer potres očitno ne predstavlja nevarnosti ter pri zidanih objektih, ki so konstruirani pravilno za seizmična območja, lahko poseben računski dokaz potresne varnosti odpade.
4. Izračun potresnih vplivov in konstruiranje zgradbe se lahko izvede tudi po drugačnih principih, če so znanstveno utemeljeni ali teoretično in eksperimentalno preverjeni.

I. Izračuni obremenitvene sile potresa

Vpliv potresov na zgradbo se izračuna tako, da se upošteva obremenitev zgradbe z vodoravnimi silami, ki delujejo v višini stropnih konstrukcij ali pa v težiščih mas zgradbe, če je zgradba brez etažne zasnove.

Osnova za izračun je normalna povprečna obtežba objekta, ki mora ustrezati verjetni obremenitvi v primeru potresa. Pri visokih zgradbah se šteje za normalno povprečno obtežbo objekta stalna in polovico koristne obtežbe brez vetra.

Za rezervoarje, cisterne, bunkerje, silose in podobno je treba jemati v račun polno koristno obtežbo medtem, ko se mostovi računajo samo s stalno obtežbo.

Dosedanje analize na tem področju so pokazale, da moramo pri izračunih potresnega koficienta posebno paziti pri konstrukcijah z majhno sposobnostjo dušenja nihanj kot so npr. tovarniški dimniki, visoki stebri, jekleni drogovi. Pri teh konstrukcijah moramo varnost pred potresno silo povečati s faktorjem z velikostjo 1,6.

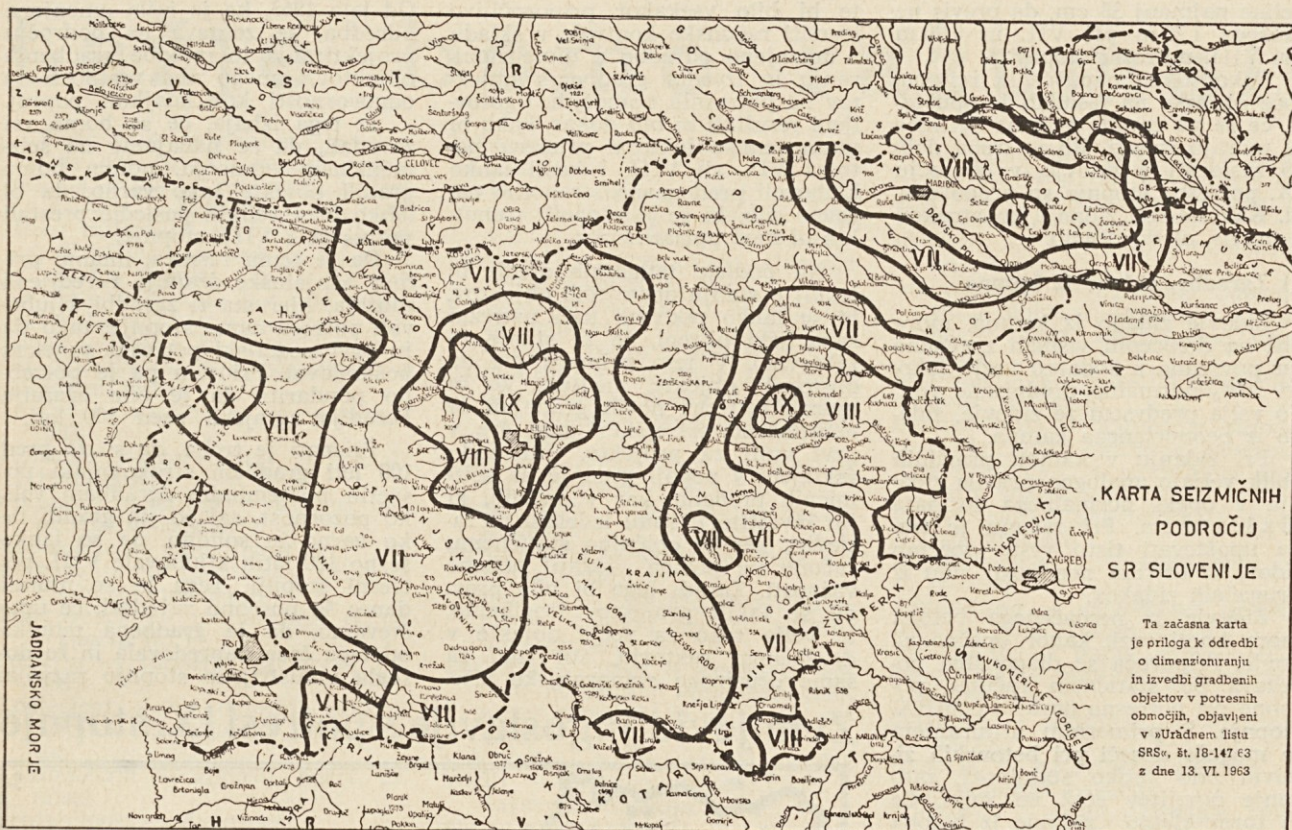
V zvezi s tem je potrebno poudariti, da so navedeni le najosnovnejši elementi računskih operacij za določitev potresne sile medtem, ko zahteva to področje mnogo več znanja iz višje matematike in podrobnejših študij. Dejstvo pa je, da so prav izračuni dinamičnosti potresnega koficienta osnovna podlaga za izdelavo navodil za gradnje objektov v seizmičnih območjih.

II. Navodila za konstruiranje in izvedbo gradbenih objektov

V potresnih območjih

S preventivnimi ukrepi se v veliki meri lahko zavarujemo pred potresi. Če bomo upoštevali dejstvo, da moramo objekte graditi tako varno, da bi lahko brez velikih posledic prestali potres VIII. potresne jakosti, potem bomo pri izvedbi objektov zagotovo upoštevali naslednja pravila:

- pri konstruiranju in izvedbi objektov je treba težiti za tem, da bodo največje teže zgradbe koncentrirane v spodnjih etažah, višja nadstropja pa naj bodo čim manj obremenjena, tako z lastno kot koristno obtežbo;
- če deli objekta po obremenitvah temeljnih tal med seboj bi

KARTA SEIZMIČNIH
 PODROČIJ
 SR SLOVENIJE

Ta časna karta je priloga k odredbi o dimensioniranju in izvedbi gradbenih objektov v potresnih območjih, objavljeni v »Uradnem listu SRS«, št. 18-147 č. 3 z dne 13. VI. 1963

stveno razlikujejo, je treba take dele med seboj delitirati;

- konstruktivna zasnova objektov naj bo čim enostavnejša ter čim bolj jasna;
- temeljenje objektov naj bo brezhibno. Medsebojno vezani temelji imajo prednost pred pasovnimi temelji;
- delitacijske rege morajo biti čim širše, čim višji je objekt in čim večji stopnji potresa je izpostavljen;
- lesene in jeklene konstrukcije morajo biti zelo močno zavarovane proti horizontalnim obremenitvam, da bodo predvidoma zdržale tudi horizontalne akcije nihajočih zidanih čelnih sten ter nihajočih dimnikov. Prosto stoječe stene morajo biti dobro zasidrane v ostrešju, dimniki pa morajo imeti možnost pred ognjevarnim naslonitvam na ostrešje. Pazljivo je izdelati ležišča proti premaknitvi;
- zunanje polnilne stene (v jeklenih ogrodjih in skeletih) morajo biti opremljene z vezmi, ki preprečujejo izpadanje. To velja tudi za lesna ogrodja »štumberk«;
- leseni stropovi so dovoljeni le za stavbe dveh etaž (visoko prtilična družinska hiša);
- stropniki morajo biti zasidrani v železno betonsko vez;
- zidovje posamezne etaže mora biti enakomerno izkoriščeno, izogibati se je treba uporabi različnega gradbenega materiala;
- namestitev posameznih beton-

skih slopov z večjimi razponami (med okni) je potresno nevarno;

- gradbeni sistem nosilnega zidovja naj bo čim bolj čist, tako v tlorisu etaž, kakor v navpični koordinaciji med etažami;
- glavno in ojačevalno zidovje se mora graditi istočasno ter v vsaki etaži povezati z vezmi v monolitno celoto. Izjemoma se smejo graditi posamezne stene pozneje, če je s posebnimi tehničnimi merami zajamčena enakovrednost istočasne zidave;
- predelane stene, ki se grade pozneje, kot nosilno zidovje in ostale konstrukcije, morajo biti spodaj, zgoraj in ob straneh spojene;
- opečni zidovi debeline 12 cm naj imajo čim manj odprtini;
- odprtine v nenosilnih in nosilnih zidovih morajo imeti primerno razporeditev;
- dimenzije slopov, ki ostanejo med odprtinami naj bodo take, da bo diagonalna med odprtinami imela pravilni naklon. Tako velja to razmerje za VII. potresno stopnjo 10 : 2, za VIII. 10 : 3 in IX. 10 : 5.

a) Zidne vezi

Vrh vsake etaže mora biti zgrajena zidna vez ojačenega betona. Širina vezi mora biti enaka širini zidu, morebiti zmanjšani za toplotno izolacijo.

Pri montažnih stropovih je odvisna minimalna višina vezi in koli-

čina železne armature od števila etaž, dolžne zgradbe in potresne jakosti.

Če je vez kombinirana z nosilcem, okvirom ali z monolitno stropno ploščo se dopušča toleranca, da se armaturi po statičnem računu doda še polovica armature.

Pri lesenih stropih in stropih iz jeklenih traverz, je treba armirano betonske vezi pojačati za 50 % tako glede kvalitete betona, kakor tudi glede količine betonskega železa. Če so etaže višje od 3,25 m, je treba vezi sorazmerno okrepitev. Pri obokanih stropovih morajo biti vezi dimensionirane tako, da nosijo polno horizontalno akcijo stropov, ki je najbolj nevarna ob priliki potresa. Čelno zidovje v podstrešjih je treba zavarovati z vezmi v sklopno zgornjo vez. Zgornja vez mora biti skrbno zasidrana v ostrešje, samo ostrešje pa dimensionirano na potresne sile. Pri IX. potresni stopnji je nadstrešno čelno zidovje opustiti, temveč se mora podstrešje zaključiti v leseni ali drugačni lahki ter prožni zvedbi.

b) Izvedba ostalih konstrukcij

Graditev vpetih stopnic, balkonov, podestov, napuščev in podobno je dopustna le, če so monolitno povezani v strop, da ne obremenjujejo zidovja z vrtilnimi momenti. Stopnice morajo biti praviloma grajene kot samostojna ploščna konstrukcija. Vpetje posameznih elementov se dopušča le pri potresnih kategorijah VII. in VIII. v zidu de-

beline najmanj 38 cm, da previs ne presega 1,25 m pri VII. in 0,90 m pri VIII. potresni stopnji.

Dekorativne napuše in izstopajoče okraske na fasadah je opuščati, če se pa zaradi pomena zgradbe že morajo izvesti, jih je treba dobro zasidrati v zidovje, v območju IX. potresne stopnje so prepovedani. Kakršnokoli zidanje konstrukcij v previs, ni dovoljeno.

c) Zgradbe, zidane iz kamna

Zidovje zidano iz kamna, mora biti na določenih višinah zravnano ter povezano z dodatno vezjo jakosti 50 % normalno predpisane vezi. To velja predvsem za zidovje, zidano iz neobdelanega kamna.

Pri zidanju v kamnu pravilnih oblik veljajo analogno pravila zidanja v opeki normalnega formata 25 x 12 x 6,5 cm. Pri računu je treba upoštevati tisto vrsto opečnih zidov, ki ustreza nosilnosti zidu iz drugačnih zidakov.

Zidovje iz neojačenega betona mora imeti vezi, kakor opečno zidovje. Priporoča se diagonalna povezava po statičnem računu, posebno pri potresno nevarni coni IX. stopnje. S primernim armiranjem je mogoče doseči pri betonskih zidovih zelo veliko stabilnost, zato zanje omejitve etaž ne velja. Če je torej kletno zidovje iz betona ter je to zidovje predpisano povezano z vezmi, se ta kletna etaža ne šteje v omejitve.

Dimniško zidovje mora biti čim bližje slemenu tako, da ne bo štrlelo vsoko nad streho. To zidovje se mora okrečiti z vezmi pri potresni stopnji VIII. na 2,5 m višine z armaturo 4 Ø 6 mm, pri stopnji IX. pa na 1,2 m višine z armaturo 4 Ø 8 mm. Razen tega se pri potresni stopnji IX. (Rimske Toplice) priporoča navpično armiranje s Ø 8 mm na razdaljo 25 cm, tega ukrepa pri VII. potresni stopnji ni potrebno izvršiti. To so le nekatera splošna priporočila za gradnjo objektov v seizmičnih območjih, ki pa jih moramo v praksi dosledno upoštevati.

III. Izvrševanje preventivnih ukrepov

Glede na to, da po seizmološki karti ležita mesti Hrastnik in Trbovlje z naselji v območju VII. potresne jakosti je prav, da upoštevamo in izvajamo republiške predpise o dimenzioniranju in izvajanju gradbenih objektov na tem območju.

Ne bi bilo odveč razmišljati o tem ali smo doslej vse storili pri novih gradnjah, rekonstrukcijah oziroma adaptacijah gradbenih objektov glede stabilnosti in varnosti teh objektov pred potresi. Če temu ni tako, je še vedno čas, da v zvezi s tem podvzamemo ustrezne ukrepe. Za pomembnejše objek-

te bi bilo vsekakor priporočljivo izvršiti računske kontrole v skladu z omenjeno odredbo o dimenzioniranju in izvedbi gradbenih objektov na potresnih območjih. Ugotovljeni rezultati bi bili dokaz, kako bi posamezni objekti v primeru potresa VII. ali VIII. jakosti lahko klubovali pred znano strahotno naravno silo, ki se ji v danih trenutkih ni moč upirati.

Na podlagi temeljnih analiz in študij o stanju obstoječih objektov, bi se lahko podvzeli tudi ustrezni sanacijski ukrepi, če bi stanje to zahtevalo. V tem primeru gre za obstoječe objekte, medtem, ko bi morali biti pri novih gradnjah še neprimerno ostrejši. Pri tem gre v prvi vrsti za projekte, ki bodo vsklajeni s pogoji gradnje na seizmičnih predelih, kar v načrtih, ki jih investitorji sami izdelajo ni zaslediti, ker se običajno statičnemu računu ne polaga skoraj nobene važnosti. Zaradi tega bi bilo prav, da se takih projektov izogibamo, to velja tako za večje objekte v družbenem sektorju, kot tudi za same družinske stanovanjske hiše.

Od leta 1963, ko je izšla omenjena odredba, se zahteva na področju projektiranja in izvedbe gradbenih objektov, mnogo več vestnosti in odgovornosti kot kdajkoli poprej.

Iz tega izhaja, če se bomo vsi zavedali, da se nahajamo na seizmičnem območju, potem bomo gradili objekte tako varno, da bi lahko brez velikih posledic prestali potres celo VIII. stopnje.

Da je temu resnica, imamo primer banjaluške džamije Feredije in muzeja, kjer sta ti zgradbi kljubovali potresu osme stopnje, tako da ju prvi nedeljski potresni sunek ni poškodoval. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je bila džamija Feredija zgrajena pred 100 leti.

Priznati je treba, da so že pred 100 leti gradbeni strokovnjaki posvetili pomembnim zgradbam veliko pozornost, saj so jih gradili tako varno in solidno, da so lahko še po 100 letih kljubovale VIII. potresni stopnji. Tega bi se morali danes še posebno zavedati, če upoštevamo, da je gradbena tehnika od tega časa napredovala in že dosegla industrijsko stopnjo razvoja.

Zemljevid Jugoslavije s potresi IX. stopnje

Iz tega seizmološkega zemljevida je razvidno, da je bila Makedonija do leta 1950 največkrat prizadeta s potresi IX. stopnje, nato Hrvatska, Srbija itd.

Krogi s središčem v Banja Luki prikazujejo obseg ozemlja, na katerem so bili 26. in 27. oktobra 1969 zaznamovani potresi manjše

jakosti zaradi potresa VIII. stopnje v Banja Luki.

Zaključek iz tega je lahko samo eden. Pred potresi se moramo v največji meri zavarovati s solidno in strokovno gradnjo gradbenih objektov ter pri tem upoštevati, da se lahko le na tak način upiramo strahotni naravni sili.

Jože Prikeršnik

Lažje bomo razumeli

Pisce člankov oziroma prispevkov za naš časopis pogosto prosimo, da napišejo prispevke v jeziku, ki nam je blizu, to je, da bodo lahko razumljivi in brez tujih besed. V večini primerov je tej prošnji možno ustreči, včasih pa tudi ne. Zato odpiramo posebno rubriko, v kateri bomo nekatere tuje izraze — tujke, ki se pojavljajo v tej številki, skušali obrazložiti z domačimi izrazi:

analiza — razčlemba na sestavine, dele
tipizacija — razvrstitev po vrstah, značilnostih
optimum — najboljšo oziroma najugodnejše razmerje
kapaciteta — zmogljivost
kalkulacija — predračun, približni račun, preudarjenje
konkurenca — tekmovanje (n. pr. v športu itd.)
relacija — razdalja, razmerje, odnos
koefecient — v odstotkih izražen pribitek ali odbitek; stalni faktor
kombinacija — sestava, načrt, zamisel
rentabilnost — donosnost
komunikacija — naznanilo, občevarjenje, povezanost
investicija — vlaganje denarja, naložba
Eimco — nakladalni stroj firme Eimco
mehanizacija — uvajanje strojev v proizvodnjo
hidravlični — na vodni pogon, delujoč s pritiskom ali gibanjem vode
profil — pogled s strani, presek, prerez, zgoščen, plastičen oris osebnosti ipd.
horizont — obzorje, razgledanost, manjša geološka plast z istimi osnovnimi fosili
primitiven — nepopoln, nerazvit, neuglajen, preprost
proces — tok, v katerem se kaj dogaja, spreminja, nastaja
specifičen — poseben, svojevrsten, izrazit, značilen
psihologija — znanost o zakonih duševnega življenja in duševnih pojavih ter procesih
sociologija — družboslovje, nauk o razvojnih zakonih človeške družbe in družbenih pojavih
propaganda — načrtno širjenje naukov, idej, teorij, snubljenje kupcev
projekt — načrt, osnutek, zamisel, namera
dokumentacija — dokazovanje, utemeljevanje, celotnost dokumentov, listin, poročil
atmosfera — ozračje, zračna plast okrog zemeljske oble
polemika — peresni časopisni boj med dvema ali več osebami
kalorija, cal — enota za merjenje toplote, množino toplote

kilokalorija, kcal — kilogramska kalonija
pozicija — lega, položaj, mesto—družbeni položaj, telesna drža, stanje, razporeditev, postavka
plasman — namestitve, vlaganje, prodaja, uvrstitev,
perspektiva — pogled naprej, upi za prihodnje, slika predmeta v daljavi, pogled v daljavo
akumulacija — zbiranje, nabiranje, uporabljanje presežne vrednosti kot kapital ali spreminjanje le-te v kapital
planirati — načrtovati, ravnati (n. pr. zemljišče)
stagnacija — zastajanje, zastoj, mrtvilo
liberalizacija — sprostitve česa, odprava, omejitev
inteligenca — izobraženstvo, razumništvo, duševni delavci, umnost
bistroumnost
geologija — nauk o nastanku, razvoju in sestavi zemeljske skorje ter procesih, ki se v njej dogajajo
sediment — gošča, usdek, sesedek
stadij — časovno obdobje, faza v določenem razvoju
antracit — najboljši črni premog z veliko kaloričnostjo
deformacija — spreminjanje normalne oblike, maličenje, pačenje
conca — pas, ozemlje s kakimi geografskimi značilnostmi
interpretacija — razlaga, tolmačenje besedila
negativen — nikalen, zanikujoč, odklonilen, slab, neugoden, v matematiki manjši od ničle (—)
pozitiven — dognan, jasen, dejan-

ski, potrilen, stvarjen, v matematiki večji od ničle (+)
stabilen — stalen, trden, trajen, uravnovešen, ustaljen
abonent — naročnik, predplačnik, odjemalec
amortizacija — postopno odplačevanje dolga z obrestmi, odpisovanje dolga, odpisovanje vrednosti
informacija — obvestilo, sporočilo, pouk, pojasnilo
manifestacija — očitovanje, razodevanje, javno izražanje, javen nastop množic z izražanjem simpatij, solidarnosti
objektiven — nepristranski, stvarjen, pravičen
koncentracija — osredotočenje, usreditev
kontinuiran — nepretrgan, zezan
fond — sklad, zaloga, osnova
registracija — popis, zapis nečesa
adaptacija — ureditev, preureditev, prenovitev
diagnoza — spoznava in označitev bolezni
terapija — zdravljenje bolezni ali posameznih organov
intenziven — napet, okrepljen, stopnjevan, razgiban
ekstenziven — širen, obsežen, raztezen v širino
dimenzija — razsežnost teles, mera, izmera
vertikalen — navpičen, pokončen
horizontalen — vodoraven
koordinacija — smoterna usklajitev, enakost ali izravnana v stopnji ali položaju
toleranca — strpnost do drugih nazorov, dopusten odstotek od predpisane mere, teže itd.

Kadrovske vesti

V času od 1. junija do 31. julija 1970 ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

Junij sprejeti:

Kordon Danica — pomožna kuharica, Mrak Vladimir — jamski vozač, Kranjc Ivan — jamski vozač, Nemec Marjan — jamski vozač, Zupanc Franc — jamski vozač, Toplič Ibrahim — jamski kopač, Pavlica Slobodan — jamski kopač, Peruci Roman — jamski kopač, Marič Risto — jamski kopač, Stanič Jože — kopač, Laca Mihajlo — jamski vozač, Bedenik Branko — jamski kopač, Gajič Miro —

jamski kopač, Motoh Milan — jamski kopač, Sivko Drago — jamski kopač;

Julij — sprejeti:

Petrovšek Jože — ključavničar, Laznik Maks — ključavničar, Stopinšek Drago — jamski vozač, Jovan Alojz — učni kopač, Potrata Ernest — jamski vozač, Ivanc Boris — ključavničar, Volavšek Anton — jamski kopač, Žandar Ivan — jamski vozač, Bastič Alojz — ključavničar;

Junij — odšli:

Jazbinšek Rajko — jamski vozač, sporazumna prekinitev; Dakič Stevo — jamski kopač, v JLA, Trupina Luka — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Povše Gregor — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Gam-

šek Mirko — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Gregorinčič Stan-ko — jamski kopač, umrl;

Julij — odišli:

Stradar Stane — jamski kopač, upokojen; Majdič Leopold — gl. jamski poslovodja, upokojen, Habe Janez — jamski kopač, inv. upokojen, Velikonja Stefan — jamski kopač, prekvalifikacija; Šantej Franc — jamski vozač, sporazumna prekinitev; Mesojedec Ivan — jamski kopač, smrtna nezgoda; Venger Miha — jamski vozač, sporazumna prekinitev; Marič Risto — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Glinšek Viktor — učni kopač, samovoljna prekinitev;

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Junij — sprejeti

Krafogel Ana — servirka, Mlač Jožica — servirka, Jazbinšek Milan — jamski vozač, Durič Slavoljub — jamski vozač, Razboršek Heda — opek. delavka, Paveljšek Ferdo — opek. delavec, Flis Milan — opek. delavec, Jukič Nikola — opek. delavec, Simunič Juro — opek. delavec, Plevčak Juro — opek. delavec, Alič Anton — opek. delavec, Kotar Zdravko — opek. delavec, Gracar Irena — opek. delavka, Petaver Sašo — opek. delavec, Zidar Anton — opek. delavec, Zalaznik Boris — opek. delavec, Zorko Franc — jamski kopač, Čebin Martin — jamski kopač, Povodnik Ivan jamski kopač, Lozancič Maksim — jamski kopač, Arnšek Dušan — opek. delavec, Bokalj Milan — opek. delavec, Mlakar Boris — opek. delavec, Bizjak Mirko — opek. delavec, Vene Janez — opek. delavec, Strmole Samo — opek. delavec, Jakič Jusuf — jamski kopač, Bec Silverij — jamski kopač, Centrih Jože — kop. pomočnik, Lipovec Darko — kop. pomočnik, Srčić Jože — jamski kopač, Habjančič Venčeslav — jamski kopač, Romih Stefan — jamski vozač, Dobravc Roman — zun. delavec, Puško Milan — jamski kopač, Selšek Zvone — jamski kopač, Glavan Jože — zun. delavec, Jevševar Franc — zun. delavec;

Julij — sprejeti:

Avsec Mirko — zun. delavec, Drakslar Rajko — jamski kopač, Špenge Franc — jamski kopač, Završnik Franc — zun. delavec, Bukovšek Ferdo — opek. delavec, Dornik Karel — opek. delavec, Jager Jože — opek. delavec, Kundija Stefan — opek. delavec, Knific Andrej — opek. delavec, Oberžan Vero — opek. delavec, Čede Peter — zun. delavec, Kotnik Albert — jamski vozač, Koričnik Gvido — opek. delavec, Bučar Jože — zun. delavec, Dijanič Stefan — jamski kopač, Zidar Anton — opek. delavec, Gorobinko Ivan — opek. delavec, Vidmar Andrej — opek. delavec, Špan Rudolf

— opek. delavec, Ribič Anton — opek. delavec, Potočnik Jože — jamski vozač, Strmole Samo — opek. delavec;

Junij — odišli:

Žalar Hermina — opek. delavka, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Bastič Jože — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Gert Bojan — jamski kopač, v JLA; Oplotnik Rado — jamski kopač, v JLA; Raušelj Jože — učni kopač, inv. upokojen; Menkovič Ervin — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Jevševar Franc — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Zgorelec Anton — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Glavač Ljudmila — opek. delavka, sporazumna prekinitev; Kranjc Anton — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Mundjar Božidar — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Plevčak Juro — opek. delavec, potek prakse; Simunič Juro — opek. delavec, potek prakse; Premec Berta — opek. delavka, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja;

Julij — odišli:

Žibert Filip — strojnik, upokojen; Škrinjar Martin — jamski kopač, upokojen; Božič Anton — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Lipovec Darko — kop. pomočnik, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Vene Janez — opek. delavec, potek prakse; Zidar Anton — opek. delavec, potek prakse; Selčan Viljem — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Arnšek Dušan — opek. delavec, potek prakse; Krafogel Ana — servirka, odpoved v poskusni dobi s strani delavke; Mikerevič Veseljko — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Gracar Irena — opek. delavka, potek prakse; Hribar Maks — ključavničar, samovoljna prekinitev; Alič Anton — opek. delavec, potek prakse; Petaver Sašo — opek. delavec, potek prakse; Kundija Stefan — opek. delavec, potek prakse; Bajcar Alojz — opek. delavec, samovoljna prekinitev; Čerinovič Ibro — opek. delavec, sporazumna prekinitev; Gaberc Anton — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Žagar Nikolaj — zun. delavec, sporazumna prekinitev; Kotar Zdravko — opek. delavec, potek prakse; Strmole Samo — opek. delavec, potek prakse; Vučilovski Barica — opek. delavka, sporazumna prekinitev; Izgoršek Jože — jamski kopač, upokojen; Zafirovič Kemal — opek. delavec, samovoljna prekinitev; Mlakar Boris — opek. delavec, potek prakse;

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Junij — sprejeti:

Leben Stane — jamski vozač, Pajšnikar Alojz — jamski vozač, Pajič Marinko — jamski kopač, Gerečnik Franc — jamski kopač, Jesenšek

Boris — jamski kopač, Malinič Dragomir — jamski kopač, Hudič Zlatko — jamski kopač, Damjanovič Drago — jamski kopač, Lončar Anton — jamski kopač, Bračić Andrej — jamski kopač, Zorko Darko — jamski kopač, Juvan Marko — jamski kopač, Majdič Franc — jamski kopač, Pučnik Janko — jamski kopač, Videtič Anton — jamski kop. pomočnik;

Julij — sprejeti:

Ocepek Jože — ključavničar, Džambič Ibrahim — jamski vozač, Vozelj Franc — jamski vozač, Puklovec Stefan — jamski kopač, Mikuš Miloš — jamski kopač, Sadinek Janez — jamski kopač, Golobinek Roman — jamski kopač, Halilović Ibro — jamski vozač, Borštnar Franc — jamski vozač, Sink Viktor — jamski vozač, Hančič Anton — socialni delavec, Bajrektorovič Savelija — jamski vozač;

Junij — odišli:

Kos Valentin — jamski kopač, upokojen; Pakračič Janko — jamski vozač, sporazumna prekinitev; Jašarevič Hasan — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Grahovec Vlado — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Iljaž Marjan — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Ardalčič Rajko — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Huremkič Rifeđ — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Rakita Rado — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Zvonar Savo — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Ajkunič Muharem — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Hagič Ahmed — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Guzijan Pero — jamski kopač, samovoljna prekinitev; Prašnikar Viktor — kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Mijič Nedjo — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Hadjič Razim — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Dugalič Alija — jamski vozač, samovoljna prekinitev; Omerhodjič Čamil — kop. pomočnik, samovoljna prekinitev; Petrič Stefan — str. nadzornik, sporazumna prekinitev; Vodenik Božo — jamski vozač, v JLA; Kos Milan — strugar v JLA; Joger Ivan — jamski kopač, sporazumna prekinitev.

Glasilo » SREČNO « izdaja
podjetje Zasavski premogovniki —
Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor:
Babič Rado, Kohne Emil, dipl. inž.
rud., Kovač Vilko, Kralj Martin,
Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž.
rud., Prosenč Anton, Savšek Janko.

Tehnični urednik:
Lenarčič Tine

Odgovorni urednik:
Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Glaska: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada 3000 izvodov.